

GUVERNUL ROMÂNIEI

PROGRAMUL DE CONVERGENȚĂ 2014-2017

- Aprilie 2014 -

CUPRINS

INTRODUCERE	4
1. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE	6
1.1. CONTEXTUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE	6
1.2 POLITICA MONETARĂ ȘI A CURSULUI DE SCHIMB	8
2. PERSPECTIVE ECONOMICE	11
2.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE	11
2.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE	14
2.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU	16
2.4. BALANȚE SECTORIALE	18
3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI	20
3.1. STRATEGIA DE POLITICI	20
3.2. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU 2015 - 2017	30
3.3. IMPACTUL ADERĂRII LA UE ASUPRA FINANȚELOR PUBLICE	36
3.4. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI	39
4. ANALIZA DE SENZITIVITATE ȘI COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ	43
4.1 RISCURI	43
4.2 SENZITIVITATEA PROIECȚIILOR BUGETARE PENTRU DIFERITE SCENARII ȘI IPOTEZE	44
4.3. SENZITIVITATEA DATORIEI PUBLICE	45
4.4. COMPARAREA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ	46
5. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANȚELOR PUBLICE	48
6. CALITATEA FINANȚELOR PUBLICE	52
6.1. VENITURILE BUGETARE	52
6.2. CHELTUIELILE BUGETARE	53
7. CARACTERISTICILE INSTITUȚIONALE ALE FINANȚELOR PUBLICE	54
7.1. REGULI FISCALE	54
7.2. INSTITUȚII FISCALE	56
7.3. GUVERNANȚA STATISTICĂ	56
ANEXE	57

LISTA TABELELOR

TABEL 1 - RITMUL MEDIU ANUAL DE CREȘTERE A PIB ÎN PERIOADA 2009 – 2013 (%)	5
TABEL 2 - PERSPECTIVE PRIVIND PIB PE LOCUITOR LA PCS	5
TABEL 3 - CONTRIBUȚIA FACTORILOR LA CREȘTEREA PIB POTENȚIAL.....	16
TABEL 4 - COMPONENTELE PIB	17
TABEL 5 - DEFICITE BUGETARE.....	20
TABEL 6 – CFM 2007 - 2013.....	36
TABEL 7 – BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN PERIOADA 2007 – 31.03.2014.....	37
TABEL 8 – SENZITIVITATEA VENITURILOR BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT FAȚĂ DE MODIFICĂRILE VARIABILELOR MACROECONOMICE	44
TABEL 9– INDICATORI DEMOGRAFICI	50
TABEL 10 – PROGNOZA PE TERMEN LUNG A CHELTUIELILOR CU PENSILE	51

LISTA GRAFICELOR

GRAFIC 1 - CONTRIBUȚII LA CREȘTEREA REALĂ A PIB	14
GRAFIC 2 – SITUAȚIA PRIVIND ARIERATELE ÎNREGISTRATE DE ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ ȘI LOCALĂ.....	21
GRAFIC 3 – EVOLUȚIA PLĂȚILOR RESTANTE AFERENTE COMPANIILOR DE STAT ÎN PERIOADA 2010-2013	23
GRAFIC 4 – EVOLUȚIA GRADULUI DE ABSORBȚIE A FONDURILOR EUROPENE	24
GRAFIC 5 – IMPACTUL CONTRIBUȚIEI NAȚIONALE LA PROIECTELE DIN FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE (FEN) FAȚĂ DE BALANȚA PRIMARĂ PE PERIOADA 2012-2017.	25
GRAFIC 6 – DEFICITUL BUGETAR ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ PE PERIOADA 2009-2017	30
GRAFIC 7 – POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA, % PIB)	31
GRAFIC 8 – RANDAMENTELE TITLURILOR DE STAT PE PIAȚA PRIMARĂ.....	40
GRAFIC 9 – DATORIA GUVERNAMENTALĂ BRUTĂ CONFORM METODOLOGIEI UE.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
GRAFIC 10 – DATORIA GUVERNAMENTALĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	42
GRAFIC 11 – FACTORI DE INFLUENȚĂ ASUPRA DATORIEI GUVERNAMENTALE.....	45
GRAFIC 12 – FACTORII DE INFLUENȚĂ ASUPRA PLĂȚILOR DE DOBÂNDĂ.....	46
GRAFIC 13 - COMPARAȚIE ÎNTRE PROGNOZELE CREȘTERII PIB.....	47
GRAFIC 14 - COMPARAȚIE ÎNTRE PROGNOZELE CREȘTERII FBCF	47
GRAFIC 15 - COMPARAȚIE ÎNTRE PROGNOZELE CREȘTERII CONSUMULUI PRIVAT	47
GRAFIC 16 - COMPARAȚIE ÎNTRE CONTRIBUȚIILE EXPORTULUI NET LA CREȘTEREA PIB	47
GRAFIC 17 – STRUCTURA POPULAȚIEI: 2013–2060.....	49
GRAFIC 18 – EVOLUȚIA POPULAȚIEI.....	49
GRAFIC 19 – RATA FERTILITĂȚII	50

INTRODUCERE

Forma actualizată a Programului de convergență pentru perioada 2014 - 2017 a fost elaborată pe baza Regulamentului (CE) Nr. 1466/1997 al Consiliului privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice, așa cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1055/2005 al Consiliului și Regulamentul (UE) nr. 1175/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Programul de Convergență este realizat în concordanță cu *Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere* și la *Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de Stabilitate și de Convergență* din 3 septembrie 2012.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către CE a Programului de Convergență reprezintă o componentă a „Semestrului European” care privește întărirea coordonării politicilor economice, structurale și bugetare. Semestrul european este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de stabilitate și creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 acte comunitare) și Procedurii de dezechilibre macroeconomice, precum și pentru Pactul Euro Plus.

Programul de Convergență ilustrează capacitatea României de a se încadra din anul 2015 în obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM), reprezentând un deficit structural al Bugetului General Consolidat de 1,0% din PIB¹, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Continuarea procesului de reforme în special al celui de consolidare fiscală, în baza acordului de finanțare de tip preventiv încheiat cu UE, FMI și BM este de natură să confere coerența politicilor macroeconomice și financiare, contribuind la consolidarea încrederii investitorilor și menținerea stabilității macroeconomice și fiscale.

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de ajustarea în continuare a deficitului bugetar, țintele planificate fiind de 2,2% din PIB în 2014, iar pentru perioada 2015-2017 deficit sub 2% din PIB (conform metodologiei ESA).

Cadrul macroeconomic din Programul de Convergență ia în considerare perspectivele mediului internațional și ale economiei europene din prognozele Comisiei Europene. De asemenea, scenariul macroeconomic propus pentru perioada 2014-2017 este convergent cu estimările CE despre evoluția economiei românești.

România realizează demersurile pentru participarea la Fondul Unic de Rezoluție și va întreprinde pașii necesari în vederea aderării la pilonii Uniunii Bancare. În paralel, progresele economice importante realizate pe parcursul anului 2013 și estimările privind menținerea

¹nu include ajustorul pentru cofinanțarea proiectelor din fonduri europene cu efecte pozitive pe termen lung asupra potențialului de creștere economică și nici situațiile prevăzute în Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanța în cadrul uniunii, economice și monetare, la art.3, paragraf 1(c) și 3(b).

acestei tendințe și în anii următori permit un orizont de timp mediu necesar îndeplinirii criteriilor de convergență nominală și apropierea de convergența reală.

În acest context, angajamentul Guvernului României de adoptare a monedei euro va deveni un obiectiv realizabil și necesar la data de 1 ianuarie 2019.

Din punct de vedere al convergenței reale, evaluată prin decalajele față de media europeană a produsului intern brut pe locuitor exprimat prin puterea de cumpărare standard (PCS), România a progresat semnificativ în ultimii doi ani, situându-se în prezent la circa 54% față de media UE-28, comparativ cu 52,9% în 2012 și 51,2% în 2011.

De altfel, procesul de convergență reală a economiei românești a continuat și în anii de criză, ritmul PIB-ului pe locuitor fiind pe întreaga perioadă 2009 – 2013 cu peste 2 puncte procentuale peste cel de pe ansamblul Uniunii Europene.

Tabel 1 - Ritmul mediu anual de creștere a PIB în perioada 2009 – 2013 (%)

	UE28	Romania
Creșterea reală	-0,3	-0,3
Deflator	1,1	4,4
Creșterea nominală	0,8	4,1
Creștere PIB pe locuitor la PCS (Puterea de cumpărare standard)	0,5	2,6

Sursa: Eurostat și Comisia Națională de Prognost

Experiența noilor state membre care au aderat la moneda euro evidențiază că un astfel de obiectiv este realist în măsura în care raportul față de media UE a produsului intern brut pe locuitor depășește 60%.

În concordanță cu evoluțiile economice explicitate în acest Program, convergența reală a României va ajunge în anul 2018 la aproape 65%, existând perspectiva ca la orizontul anului 2020 produsul intern brut pe locuitor la PCS din România să reprezinte 70% din media europeană.

Tabel 2 - Perspective privind PIB pe locuitor la PCS

	2012	2018	2020
PIB pe locuitor la PCS	13500	18200	20250
- % din media UE-28	52,9	64,2	69,5

Sursa: Eurostat și Comisia Națională de Prognost

1. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

1.1. CONTEXTUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

În conformitate cu Programul de Guvernare, cu luarea în considerare a obiectivelor prevăzute în Strategia Europa 2020, Acordul preventiv cu UE și FMI și Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare, strategia economică pe termen mediu a Guvernului este orientată către promovarea competitivității și ocupării forței de muncă, consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare, continuarea implementării reformelor structurale, creșterea atragerii fondurilor europene și asigurarea coerenței mixului de politici economice. Strategia și politica economică sunt întemeiate pe principiul echilibrului între politicile de consolidare fiscală, susținerea mediului economic și protecția și solidaritatea socială.

România a înregistrat în ultimii ani progrese considerabile în direcția reducerii dezechilibrelor macroeconomice și refacerii unui spațiu de manevră fiscală și financiară, care împreună cu politicile monetare și reformele structurale implementate sau în curs de implementare, au contribuit la menținerea stabilității macroeconomice și financiare.

În perioada 2009 – 2011, România a înregistrat cele mai mari deficite bugetare ca urmare a consecințelor crizei economico-financiare și a politicii fiscale pro-ciclice din anii de dinaintea crizei, ceea ce a generat riscuri importante pentru creșterea și stabilitatea economică. Implementarea măsurilor de consolidare fiscală au vizat reducerea deficitului bugetar și îmbunătățirea situației finanțelor publice.

În perioada 2012-2013, prin politica bugetară caracterizată de un management prudent al cheltuielilor publice și de îmbunătățire semnificativă a managementului datoriei publice, s-au înregistrat progrese importante în vederea reducerii riscurilor:

- În anul 2013, România a ieșit din procedura de deficit excesiv.
- Deficitul bugetar calculat conform metodologiei europene s-a redus cu 3,2 puncte procentuale în perioada 2011-2013, respectiv de la 5,5% în anul 2011, la 3% din PIB în anul 2012 și la 2,3% din PIB în anul 2013, în condițiile în care creșterea economică a fost relativ modestă comparativ cu ratele de creștere de dinaintea crizei, fapt ce confirmă continuarea procesului de consolidare fiscală și încadrarea în parametrii stabiliți, ca urmare a unei politici bugetare prudente și sustenabile. Deficitul bugetar aferent anului 2012 reprezintă 3% din PIB, situându-se astfel sub media deficitului bugetar pentru zona euro de 3,7% din PIB și pentru UE28 de 3,9% din PIB.
- S-a înregistrat o reducere semnificativă a deficitului structural, măsură a deficitului bugetar ce exclude efectele ciclului de afaceri. Conform estimărilor, deficitul bugetar ajustat ciclic s-a redus de la 3,8% din PIB în 2011 la 1,8% din PIB în anul 2013, respectiv cu două puncte procentuale în decursul a doi ani.

Politica bugetară pe anul 2014 reconfirmă angajamentul României de a continua procesul de consolidare fiscală sustenabilă și susținere a reformelor atât pe partea de ofertă, cât și pe partea de cerere, prin investiții în domenii prioritare precum infrastructură, educație, energie, cercetare etc., prin sprijinirea afacerilor și crearea unui cadru bugetar-fiscal care să susțină creșterea economică.

România a înregistrat pe parcursul anului 2013 progrese importante în domeniul reformelor structurale, ce contribuie la atingerea criteriilor de convergență reală. Printre aceste reforme, enumerăm procesele de privatizare și măsurile de creștere a performanței întreprinderilor de stat, reforma investițiilor publice, plata arieratelor și îmbunătățirea sistemului de management al fondurilor europene. Toate aceste reforme sprijină procesul de consolidarea fiscală, implicând de asemenea convergența nominală. Aceste reforme structurale au necesitat în paralel și reformarea și îmbunătățirea managementului datoriei publice.

În conformitate cu Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare, semnat la 2 martie 2012, regulile fiscale stabilite prin Tratat au fost introduse în legislația națională prin modificarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010. Această modificare s-a făcut printr-o lege de modificare și anume Legea nr.377/2013 publicată în Monitorul Oficial al României nr.826/23.12.2013. Noile reguli fiscale introduse prin Legea 377/2013 sunt aplicabile începând cu 1 ianuarie 2014.

1.2 POLITICA MONETARĂ ȘI A CURSULUI DE SCHIMB

Potrivit statutului său², Banca Națională a României are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, acestea reprezentând cea mai bună contribuție pe care politica monetară o poate aduce la realizarea unei creșteri economice sustenabile. Începând cu luna august 2005, politica monetară se implementează în contextul strategiei de țintire directă a inflației, care coexistă cu regimul de flotare controlată a cursului de schimb. Acest regim al ratei de schimb este compatibil cu utilizarea țintei de inflație ca ancoră nominală a politicii monetare și permite un răspuns flexibil al acestei politici la șocurile neprevăzute ce pot afecta economia.

Corespunzător caracteristicilor sale instituționale actuale, politica monetară a BNR este și va rămâne ferm orientată în direcția atingerii țintei staționare de inflație de 2,5 la sută ± 1 punct procentual, implicit spre menținerea stabilității prețurilor pe orizontul mediu de timp, precum și spre coborârea și consolidarea ratei inflației, pe orizontul temporal mai îndepărtat, la niveluri compatibile cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană.

Trecerea la ținta staționară multianuală de inflație, situată la 2,5 la sută ± 1 punct procentual, a avut loc în anul 2013, adoptarea ei de către BNR punând capăt etapei țăntelor anuale gradual descrescătoare³ de inflație stabilite și anunțate pe un orizont temporal de doi ani ce a caracterizat anterior strategia de țintire directă a inflației. Schimbarea adusă astfel cadrului de țintire a inflației implică un angajament al politicii monetare față de un obiectiv unic, considerat a fi compatibil cu definiția de stabilitate a prețurilor pe termen mediu în economia românească. Ea a fost decisă și anunțată de BNR spre finele anului 2010, în favoarea ei pledând, pe de o parte, capacitatea crescută a unei asemenea ținte de a ancora și stabiliza anticipațiile inflaționiste - evoluție esențială pentru atingerea într-un orizont relativ scurt de timp a unui nivel al ratei inflației compatibil cu criteriul de inflație al Tratatului de la Maastricht și, într-un orizont mai lung de timp, cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor a BCE - și, pe de altă parte, așteptările privind încheierea în linii generale în anul 2012 a procesului dezinflației declanșat în economia românească în anul 2000; o asemenea perspectivă nu excludea însă posibilitatea manifestării în viitor a unor fluctuații temporare ale inflației, sub impactul unor potențiale/previzibile noi șocuri adverse de natura ofertei⁴ și al persistenței senzitivității⁵ ridicate a indicelui prețurilor de consum față de acestea.

Contextul macroeconomic și financiar al anului 2013 - anul trecerii la ținta staționară de inflație - a reclamat menținerea, pe parcursul acestuia, a conduitei prudente a politicii

² Legea nr. 312/2004.

³ Țintele anuale de inflație au fost coborâte de la 7,5 la sută ± 1 punct procentual în 2005, la 3,0 la sută ± 1 punct procentual în 2011; țintele anuale de inflație pentru anul 2010 și anul 2012 au fost menținute la nivelul celor din anii precedenți, anume la 3,5 la sută ± 1 punct procentual, respectiv 3 la sută ± 1 punct procentual.

⁴ Aflate, în cea mai mare parte, în afara sferei de influență a băncii centrale.

⁵ Decurgând, în principal, din structura coșului IPC.

monetare. În prima parte a anului, o asemenea abordare a avut ca argument major riscurile la adresa anticipațiilor inflaționiste induse de noul puseu inflaționist produs în ianuarie 2013, care, suprapunându-se celui consemnat în semestrul II al anului 2012⁶, a determinat creșterea deviației ratei anuale a inflației față de limita superioară a intervalului țintei staționare și prelungirea până în luna iunie⁷ a valorii semnificative a acesteia. Ambele episoade de reaccelerare a inflației se anticipau a fi însă temporare, fiind generate exclusiv de șocuri adverse de natura ofertei, care s-au produs în a doua parte a anului 2012⁸ și, într-o mai mică măsură, la începutul anului 2013⁹. De altfel, prognozele evoluțiilor macroeconomice pe termen mediu actualizate în primul semestru al anului (a se vedea Raportul asupra inflației din lunile februarie și mai 2013) au relevat și au reconfirmat apoi perspectiva reluării dezinflației în luna iulie și a accelerării ei ulterioare, pe fondul disipării graduale a efectelor șocurilor ofertei și al anticipatei persistențe a deficitului amplu de cerere agregată și a intensității presiunilor dezinflaționiste ale acestuia.

În aceste condiții, în cadrul celor patru ședințe pe probleme de politică monetară desfășurate în perioada ianuarie 2013-mai 2013, CA al BNR a decis să nu modifice rata dobânzii de politică monetară, care a fost menținută la nivelul de 5,25 la sută, și să păstreze nivelurile în vigoare ale ratelor rezervelor minime obligatorii aplicabile pasivelor în lei, respectiv, celor în valută ale instituțiilor de credit. Dată fiind tendința de echilibrare a balanței riscurilor la adresa perspectivei inflației conturată la începutul anului, autoritatea monetară a reluat însă gestionarea adecvată a lichidității din sistemul bancar, iar în ședința din luna mai, CA al BNR a decis îngustarea de la ± 4 la ± 3 puncte procentuale a coridorului format de ratele dobânzilor facilităților permanente¹⁰ în jurul ratei dobânzii de politică monetară, măsura având ca scop reducerea volatilității ratelor dobânzilor interbancare și consolidarea transmisiei semnalului ratei dobânzii-cheie a BNR. Printr-o asemenea configurare a politicii monetare s-a urmărit ancorarea fermă a anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și consolidarea perspectivei revenirii ratei anuale a inflației pe o traiectorie compatibilă cu ținta staționară, concomitent cu evitarea exercitării de efecte contracționiste suplimentare asupra economiei.

În cea de-a doua parte a anului, imprimarea prudenței adecvate politicii monetare s-a realizat prin limitarea la 0,25 puncte procentuale a tăierilor operate succesiv de CA al BNR asupra ratei dobânzii de politică monetară începând cu luna iulie, excepție făcând decizia din august, când pasul de reducere a acestei rate a fost majorat la 0,5 puncte procentuale;

⁶ Rata anuală a inflației a urcat în decembrie 2012 la nivelul de 4,95 la sută, în condițiile în care, în primele luni ale aceluiași an, ea coborâse în jumătatea inferioară a intervalului de variație al țintei de inflație de 3 la sută ± 1 punct procentual, atingând în luna mai nivelul de 1,79 la sută, minimul istoric al ultimilor 23 de ani.

⁷ Rata anuală a inflației a atins în ianuarie și iunie 2013 nivelurile de 5,97 la sută și respectiv 5,37 la sută.

⁸ În anul 2012, acestea au inclus: scăderea amplă a producției agricole interne provocată de persistența condițiilor meteo nefavorabile, majorarea prețurilor internaționale ale materiilor prime agroalimentare, coroborată cu volatilitatea relativ crescută a cursului de schimb al leului, în principal față de USD, precum și creșterea prețului energiei electrice.

⁹ Noi runde de majorare a prețului energiei electrice și a unor accize, mai cu seamă a celor aplicate produselor din tutun.

¹⁰ Rata dobânzii pentru facilitatea de creditare a fost redusă de la 9,25 la sută, la 8,25 la sută, iar rata dobânzii pentru facilitatea de depozit a fost majorată de la 1,25 la sută, la 2,25 la sută.

totodată, BNR a menținut neschimbat nivelul ratelor rezervelor minime obligatorii aplicabile pasivelor în lei și respectiv în valută ale instituțiilor de credit, continuând, în același timp, gestionarea adecvată a lichidității din sistemul bancar.

Reluarea în iulie și continuarea pe parcursul următoarelor luni a ciclului de reducere a ratei dobânzii-cheie a BNR au fost motivate de iminenta decelerare semnificativă a inflației anticipată a se produce în trimestrul III și de materializarea ulterioară a acesteia, pe fondul epuizării influenței șocurilor adverse pe partea ofertei, de natură să permită evidențierea mai pregnantă a impactului dezinflaționist al deficitului persistent de cerere agregată, precum și al continuării ameliorării anticipațiilor inflaționiste. Corecția descendentă consemnată de rata anuală a inflației a fost chiar mai amplă decât se previzionase inițial, iar prognoza pe termen scurt a inflației a suferit consecutive revizuri de același sens¹¹, în condițiile în care, impactului factorilor fundamentali i s-au suprapus, începând cu luna septembrie, efectele dezinflaționiste tranzitorii exercitate de producția agricolă foarte bună a anului 2013 și de pass-through-ul considerabil al scăderii cotei TVA la unele produse de panificație¹². În mod simetric, corecția de sens opus ce se previziona a fi consemnată, odată cu dispărarea acestor efecte, de rata anuală a inflației era mai pronunțată, valorile ei proiectate rămânând însă pe întregul orizont de prognoză în interiorul intervalului țintei, respectiv în jumătatea superioară a acestuia, pe fondul prelungirii acțiunii dezinflaționiste anticipate a fi exercitate pe termen mediu de deficitul de cerere agregată, precum și de menținerea anticipațiilor inflaționiste la niveluri compatibile cu ținta staționară.

În acest context, ajustarea graduală a conduitei politicii monetare a fost menită să asigure ancorarea fermă a anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu, concomitent cu crearea condițiilor pentru revigorarea activității de creditare; prin această abordare s-a urmărit, de asemenea, prevenirea scăderii prea bruște a ratelor dobânzilor la depozitele bancare, precum și potențarea impactului exercitat asupra randamentelor pe termene mai lungi, în condițiile unei relative sincronizări a ciclului politicii monetare a BNR cu cele ale băncilor centrale din regiune, dar și din țările dezvoltate.

În condițiile coborârii ratei anuale a inflației la nivelul de 1,55 la sută la finalul anului 2013, precum și ale reconfirmării, în linii generale, a coordonatelor prognozei pe termen mediu a inflației evidențiate în exercițiul anterior de proiecție¹³, BNR a prelungit în primele două luni ale anului 2014 ciclul de scădere a ratei dobânzii de politică monetară, aceasta fiind redusă la 3,5 la sută. Totodată, în ședința din luna ianuarie, CA al BNR a decis diminuarea ratelor rezervelor minime obligatorii aferente pasivelor în lei și respectiv în valută ale băncilor la 12 la sută, respectiv la 18 la sută (de la 15 la sută, respectiv de la 20 la sută), prin această măsură – implementată începând cu perioada de aplicare 24 ianuarie-23 februarie 2014 – urmărindu-se sprijinirea revigorării sustenabile a procesului de creditare, precum și

¹¹ Potrivit prognozei publicate în Raportul asupra inflației din noiembrie 2013, rata anuală a inflației era așteptată să rămână sub punctul central al țintei staționare în următoarele patru trimestre și chiar să coboare sub limita de jos a intervalului țintei în prima parte a anului 2014.

¹² Începând cu 1 septembrie 2013, cota TVA la unele produse de panificație a fost redusă de la 24 la sută la 9 la sută.

¹³ În contextul prognozei publicate în Raportul asupra inflației din februarie 2014, nivelul anticipat al ratei anuale a inflației se situa la 3,5 la sută în decembrie 2014 și la 3,2 la sută în decembrie 2015.

continuarea armonizării mecanismului rezervelor minime obligatorii cu standardele în materie ale BCE.

În perioada următoare, dar mai ales pe orizontul mediu de timp, respectiv pe parcursul anilor 2015-2017, provocarea majoră a politicii monetare va continua să o constituie ancorarea solidă a anticipațiilor inflaționiste și atingerea durabilă a țintei de 2,5 la sută $\pm$ 1 punct procentual, simultan cu sprijinirea revigorării activității de creditare și a refacerii încrederii, de natură să contribuie la redresarea economiei românești. Sursa principală a acestei provocări se prefigurează a fi reprezentată de efectele inflaționiste decurgând din derularea procesului de liberalizare a tarifelor energiei electrice și ale gazelor naturale¹⁴ și din alte potențiale șocuri de natura ofertei, ce vor coexista pe termen mediu cu presiunile dezinflaționiste ale deficitului de cerere agregată, anticipate a fi însă în scădere graduală.

Atât pe termen scurt, cât și pe orizontul mai îndelungat de timp, calibrarea ritmului și dimensiunii ajustării viitoare a instrumentelor politicii monetare, în contextul adecvării condițiilor monetare reale în sens larg, va continua să fie corelată, în principal, cu intensitatea manifestării impactului dezinflaționist al deficitului de cerere agregată, precum și cu comportamentul anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și cu riscurile la adresa acestuia. De asemenea, un rol esențial în fundamentarea deciziilor vor continua să-l dețină, pe de o parte, configurația balanței riscurilor asociate prognozei inflației și probabilitatea de materializare ce le este atribuită și, pe de altă parte, caracteristicile mecanismului de transmisie a politicii monetare, implicit ale activității de creditare a sectorului privat al economiei, dar și ale comportamentului de economisire/investire al agenților economici.

Viabilitatea și eficacitatea unei asemenea configurări a politicii monetare continuă să fie condiționate de urmărirea consecventă și atingerea obiectivelor convenite cu UE, FMI și BM în sfera consolidării fiscale, a reformelor structurale și a atragerii fondurilor europene, asigurarea coerenței mixului de politici macroeconomice fiind esențială pentru reducerea primei de risc suveran, implicit pentru atingerea obiectivului privind stabilitatea prețurilor pe termen mediu, ca premisă a unei creșteri economice sustenabile și de durată.

2. PERSPECTIVE ECONOMICE

2.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE

Previziunile de iarnă ale Comisiei Europene au anunțat continuarea redresării economice în majoritatea statelor membre și în UE în ansamblul său. După ieșirea din recesiune în primăvara anului 2013 și trei trimestre consecutive de redresare ușoară, previziunile indică o majorare moderată a creșterii economice. Astfel, după o creștere a PIB-ului real de 1,5 % în UE și 1,2 % în zona euro în 2014, se preconizează că activitatea se va intensifica în anul 2015, atingând 2,0 % în UE și, respectiv, 1,8 % în zona euro. Aceste cifre reprezintă fiecare o revizuire în sens crescător de 0,1 puncte procentuale în comparație cu previziunile din toamna anului 2013. De asemenea, prognoza de iarnă 2014, a Comisiei Europene pentru

¹⁴ Conform calendarului aprobat de autorități în anul 2012 în contextul acordurilor convenite cu UE, FMI și Banca Mondială.

perioada 2014-2015, estimează o creștere economică globală mai mică cu 0,4 puncte procentuale respectiv cu 0,5 puncte procentuale decât previziunile din prognoza de toamnă anului 2013.

Previziunile se bazează în continuare pe premisa că punerea în aplicare a măsurilor convenite de politică la nivelul UE și al statelor membre susțin îmbunătățirea atât a climatului de încredere, cât și a condițiilor financiare și promovează adaptarea economică necesară în statele membre, prin sporirea potențialului de creștere al acestora. Dezechilibrele macroeconomice acumulate sunt în scădere conducând la o accelerare moderată a ritmului creșterii în 2014 și 2015. În următoarea perioadă, cererea internă va deveni treptat principalul motor al creșterii economice în Europa.

Piața forței de muncă este caracterizată printr-o stabilizare lentă a ocupării forței de muncă cu un șomaj ridicat totuși, deoarece evoluțiile de pe piața forței de muncă sunt de obicei cu șase luni sau mai mult în urma evoluțiilor PIB-ului. Astfel se estimează o creștere modestă a ratei de ocupare a forței de muncă începând cu anul acesta și o scădere a ratei șomajului până la 10,4 % în UE și până la 11,7 % în zona euro până în 2015, diferențele între țări rămânând însă foarte mari.

De asemenea, se preconizează că inflația scăzută a prețurilor de consum va fi prevalentă în UE și în zona euro în 2014, înregistrând rate de 1,2 % și, respectiv, de 1,0 %, înainte de a crește ușor cu aproximativ 0,3 puncte procentuale în 2015, an în care creșterea economică va căpăta amploare.

Balanțele de cont curent ale statelor membre vulnerabile s-au ameliorat în ultimii ani, în urma unor câștiguri continue în materie de competitivitate a prețurilor și a unei consolidări a sectoarelor lor de export. Se estimează că multe dintre aceste economii vor înregistra excedente de cont curent în perioada 2014 - 2015.

Pentru perioada imediat următoare se așteaptă ca reducerea deficitelor publice generale să continue. Astfel, în 2014 se preconizează că deficitul fiscal global va scădea la 2,7 % din PIB în UE și la 2,6 % în zona euro, în timp ce ponderea datoriei în raport cu PIB-ul va ajunge la aproape 90 % în UE și la 96 % în zona euro. Ritmul consolidării în ceea ce privește bilanțurile bugetare structurale indică o orientare fiscală în general neutră.

Pe fondul unei stabilizări a economiei la nivel mondial, proiecțiile Comisiei Europene din iarna lui 2014, prevăd creșteri ale piețelor de export extra UE de aproximativ 5,6% în 2014 și respectiv 6% în 2015.

Prețurile petrolului au crescut în al treilea trimestru al anului 2013, dar au scăzut în ianuarie 2014 la 107 USD/baril. În acest context, conform prognozei de iarnă a Comisiei Europene, prețurile pentru petrol Brent sunt proiectate a fi, în medie, 104,1 USD/ baril în 2014 și 99,6 USD/baril în 2015. Aceasta ar corespunde unui preț al petrolului de 76,5 EUR/baril în 2014 și 73,2 EUR/baril în 2015.

Deși creșterea economică la nivel mondial este semnificativă, revenirea prețurilor petrolului este puțin probabilă, o posibilă escaladare a tensiunilor geopolitice din regiunea MENA rămânând un factor de risc .

O ușoară creștere a prețului produselor alimentare în 2013 a fost determinată de prețurile mai mari la fructele de mare și carne, în timp ce prețurile la principalele cereale, porumb, orez și grâu, au scăzut. În 2014, având în vedere o perspectivă mai bună pentru aprovizionarea cu produse alimentare, se estimează o reducere a prețurilor acestora. În ceea ce privește prețurile la metale și materii prime, acestea s-au situat pe un trend descendent în 2013, din cauza ofertei abundente și a cererii slabe. O recuperare modestă a prețurilor este de așteptat în 2014 -2015 susținută de creșterea cererii atât a țărilor avansate cât și în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește riscurile economico-financiare, acestea sunt mai echilibrate decât erau în toamnă. Cel mai mare risc de evoluție negativă la adresa perspectivei de creștere ar fi o nouă deteriorare a climatului de încredere, care ar putea fi determinată de o stagnare a reformelor la nivel național sau european. Acest lucru ar spori probabilitatea unei perioade prelungite de creștere slabă în Europa, ceea ce ar avea un impact negativ asupra activității economice pe perioada analizată în previziuni. O inflație foarte scăzută persistentă în zona euro ar implica unele riscuri pentru reechilibrarea economiei. Cu toate acestea, având în vedere redresarea din ce în ce mai puternică și îmbunătățirea climatului de încredere, există o probabilitate doar marginală a unor șocuri suficient de puternice pentru a destabiliza așteptările referitoare la inflație și pentru a provoca o deflație la nivelul întregii UE.

Pe de altă parte, există și o potențială evoluție mai bună, și anume ca redresarea să fie mai puternică decât s-a estimat, ceea ce s-ar putea întâmpla dacă sunt puse în aplicare noi reforme structurale îndrăznețe. Acest lucru ar sprijini înlănțuirea de reacții pozitive între climatul de încredere, creșterea economică, în special creșterea investițiilor, și capacitatea sectorului bancar de a acorda împrumuturi.

2.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE

PERSPECTIVE ACTUALE

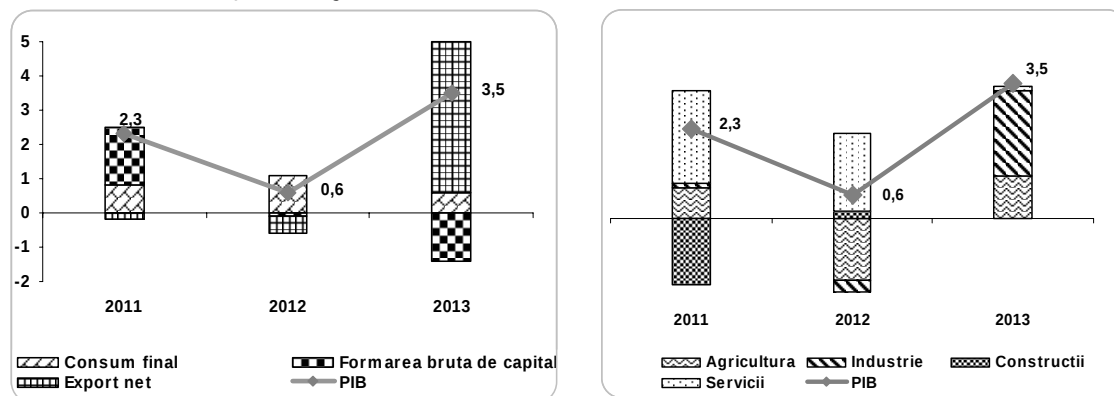
În anul 2013, în România, PIB a crescut cu 3,5%, fiind al treilea an de creștere (2,3% în 2011 și 0,6% în 2012), ceea ce consolidează tendința de revenire din criza economică și financiară care a afectat și România în anii 2009 și 2010. Creșterea din 2013 s-a datorat, în principal, contribuției pozitive a exportului net, în timp ce cererea internă s-a redus ca urmare a scăderii formării brute de capital fix.

Contribuția pozitivă a exportului net de 4,4 procente s-a datorat cererii externe crescute care a determinat o majorare a exportului de bunuri și servicii, în termeni reali, cu 13,5%, în timp ce importurile de bunuri și servicii s-au majorat cu 2,4%.

Consumul final s-a majorat cu 0,7% ca urmare a creșterii consumului privat cu 1,3% și a reducerii consumului public cu 1,8%. Consumul populației s-a accelerat în a doua jumătate a anului 2013 în condițiile unei inflații scăzute și a unei producții agricole mari, care a impulsionat piața țărănească și autoconsumul, componentă importantă a consumului populației în România.

Activitatea investițională a fost mult sub așteptări, formarea brută de capital fix înregistrând o scădere cu 3,3%, după ce în 2011 și 2012 înregistrase tendință de relansare. Acest fapt a fost determinat de incertitudinile crescute în rândul investitorilor, în special al investitorilor străini, precum și o contribuție scăzută a investițiilor guvernamentale.

Grafic 1 - Contribuții la creșterea reală a PIB

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Din punct de vedere al ofertei interne, s-a remarcat creșterea valorii adăugate brute din agricultură (23,4%) și din industrie (8,0%), în timp ce construcțiile au înregistrat o majorare de doar 0,4%. Sectorul serviciilor s-au menținut, în termeni reali, la același nivel cu cel din 2012.

La sfârșitul anului 2013 rata anuală a inflației a ajuns la minimul istoric de după 1990, atingând un nivel de 1,55%, cu 3,4 puncte procentuale sub cel atins la sfârșitul anului 2012.

Ca medie anuală, inflația s-a situat cu 0,65 puncte procentuale peste media anului anterior, ajungând la 3,98%.

Procesul amplu de dezinflație s-a manifestat în contextul persistenței deficitului de cerere și al presiunilor din partea prețurilor produselor agroalimentare. Reducerea cotei de TVA la unele produse de panificație cât și menținerea unui curs de schimb relativ stabil au contribuit la trendul descendent al prețurilor de consum.

O tendință în sens contrar s-a manifestat din partea prețurilor reglementate, creșteri semnificative față de sfârșitul anului 2012 înregistrându-se la apă, canal, salubritate (12,07%), gaze (9,25%) și energie electrică (7,90%).

În ceea ce privește prețurile de consum din luna martie 2014 comparativ cu decembrie 2013, creșterea acestora a fost de 1,21%, majorarea datorându-se creșterii prețurilor mărfurilor nealimentare care s-a situat la 1,32%.

Inflația anuală în luna martie 2014 a atins nivelul de 1,04%, înregistrând o scădere cu 4,21 puncte procentuale față de martie 2013.

Pentru anul 2014, inflația se va menține la un nivel redus, urmând să atingă nivelul de 3,5% la sfârșitul anului, cu o medie anuală de 2,2%. Estimările au luat în calcul un impact favorabil asupra evoluției inflației pe parcursul anului 2014 din partea cererii agregate, care este estimată a se menține la un nivel redus, dar și a unui an agricol normal.

În 2013, **ocuparea** forței de muncă, bazată pe datele din Conturile Naționale, s-a diminuat ușor cu 0,1% ca rezultat al reducerii ocupării în agricultură cu 1,8% și în construcții cu 0,1%, în timp ce în industrie s-a menținut relativ la același nivel cu 2012, iar în sectorul serviciilor s-a majorat cu 1%. Totuși, numărul salariaților din economie s-a majorat cu 0,8%, ca urmare a creșterii numărului în sectorul serviciilor cu 1,7%, în timp ce în celelalte sectoare s-a diminuat.

Rata șomajului, conform AMIGO, s-a majorat de la 7,0% în 2012 la 7,3%.

Evoluții ciclice

După scăderea abruptă din anii 2009-2010 de 7,6%, produsul intern brut s-a re-înscris pe un trend ascendent însă considerabil mai atenuat comparativ cu perioada anterioară crizei. Același lucru este valabil și pentru PIB potențial. Ca urmare, în special a reducerii investițiilor (în mod deosebit a celor în echipamente care s-au redus în termeni nominali cu 40,5% cumulat în 2009-2010) atât capitalul cât și productivitatea totală a factorilor (TFP) și-au diminuat contribuția la formarea PIB potențial acest lucru conducând la rate medii de creștere situate la mai puțin de jumătate din cele dinaintea crizei.

Ca urmare a măsurilor structurale avute în vedere pentru anul 2014, precum și pentru perioada următoare și prezentate în document, formarea brută de capital fix va reveni la dinamici pozitive, după scăderea de 3,3% din 2013 și va avea un impact favorabil asupra PIB potențial încă din 2014. În consecință, situația de pe piața muncii va cunoaște ușoare îmbunătățiri, astfel încât creșterea ocupării și a numărului de ore lucrate vor compensa evoluția demografică nefavorabilă conducând la o contribuție pozitivă a factorului muncă la

creșterea PIB potențial. De asemenea, productivitatea totală a factorilor va avea o contribuție pozitivă și în creștere. Astfel, creșterea PIB potențial se va accelera pe termen mediu.

Output-gap va continua tendința de reducere pe fondul redresării cererii interne. Se estimează că decalajul dintre PIB efectiv și PIB potențial se va închide în anul 2018.

Tabel 3 - Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial

	Contribuții - % -				
	PIB	Capital	Muncă	TFP	Output Gap
2013	2.0	1.1	0.1	0.7	-1.6
2014	2.2	1.2	0.2	0.9	-1.4
2015	2.4	1.2	0.2	1.0	-1.2
2016	2.6	1.3	0.2	1.1	-0.8
2017	2.7	1.4	0.1	1.2	-0.2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

2.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU

În condițiile prognozei de iarnă a CE, care prevede o accelerare a activității economice în UE, pentru perioada 2014 – 2017 se estimează o îmbunătățire graduală a performanței economice a României, astfel încât să se recupereze scăderile din perioada de recesiune 2009 – 2010.

În 2014 produsul intern brut crește cu 2,5% ca urmare a contribuției pozitive atât a cererii interne, cât și a exportului net. Pentru următorii ani, se așteaptă o accelerare treptată a ritmului de creștere a PIB până la 3,3% în 2017.

Creșterea economică din anul 2013 nu a fost susținută suficient de cererea internă și îndeosebi de cererea investițională. Contribuția pozitivă a exportului net de 4,4 procente a compensat reducerea cererii interne cu 0,8%. Reducerea cererii interne a provenit îndeosebi din ajustarea sectorului privat care a înregistrat economii. Deficitul de cont curent s-a ajustat de la o pondere în PIB de 4,4% în 2012 la 1,1% în 2013, iar deficitul bugetului general consolidat de la 3,0% în 2012 la 2,3% în 2013, ceea ce înseamnă că sectorul privat a înregistrat un sold pozitiv reprezentând 1,2% din PIB.

În aceste condiții pentru stimularea sporirii contribuției sectorului privat și implicit a cererii interne la creșterea economică se acordă prioritate stimulării sectorului privat și a consumului populației.

Pentru stimularea investițiilor se prevăd măsuri fiscal bugetare cu efect multiplicator, precum: schema de garanții de stat pentru finanțarea capitalului de lucru al IMM-urilor¹⁵,

¹⁵ În baza OUG 92/2013

amplificarea absorbției fondurilor europene, scutirea profitului reinvestit, reducerea CAS la angajator.

În privința consumului, măsurile preconizate cu efecte semnificative asupra veniturilor disponibile sunt: creșterea salariului minim, care va continua în 2015 și 2016, astfel încât în 2016 să ajungă la 1200 lei, continuarea indexării pensiilor în raport cu inflația și evoluția reală a câștigurilor salariale, acordarea venitului minim de inserție, aplicarea legii salarizării unitare în sensul majorării salariilor categoriilor de salariați tineri cu venituri mai mici, precum și alte măsuri pentru gospodăriile cu venituri mici și mijlocii.

Consumul privat este așteptat, de asemenea, să înregistreze ritmuri anuale în creștere, de la 2,0 % în 2014 la 3,3% în 2017. Consumul guvernamental va fi determinat de o politică bugetară caracterizată printr-o stabilizare a ocupării în sectorul bugetar și raționalizare a cheltuielilor cu bunurile și serviciile.

Considerând evoluția formării brute de capital fix din 2013 ca fiind conjuncturală, se estimează că în perioada 2014 – 2017, se vor înregistra creșteri care pot fi susținute de intrări mai substanțiale de fonduri europene. Astfel, creșterile se vor accelera anual, de la 2,7% în 2014 la 6,1% în 2017.

Exportul net își va diminua contribuția la creșterea reală a PIB, comparativ cu 2013, respectiv va avea o ușoară contribuție pozitivă în 2014, după care în următorii ani va contribui negativ din cauza unor creșteri ale importurilor de bunuri și servicii superioare celor ale exporturilor, importuri generate de investițiile în creștere.

Tabel 4 - Componentele PIB

	- modificări procentuale anuale -				
	2013	2014	2015	2016	2017
PIB real	3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
Cheltuielile consumului privat	1,3	2,0	2,9	3,2	3,3
Cheltuielile consumului public	-1,8	1,8	1,7	2,5	1,7
Formarea brută de capital fix	-3,3	2,7	4,0	5,2	6,1
Exporturi de bunuri și servicii	13,5	6,6	4,7	4,5	5,0
Importuri de bunuri și servicii	2,4	5,6	5,5	5,8	6,1

Sursa: Eurostat și Comisia Națională de Prognoză

Creșterea economică pe termen mediu va crea condițiile îmbunătățirii ocupării, în special în ceea ce privește numărul salariaților. Astfel, se estimează că **populația ocupată** se va majora, în medie, cu 0,3% anual, iar numărul salariaților cu 0,7%.

Rata șomajului, conform AMIGO, se va diminua de la 7,3% la 6,7% în 2017.

Pentru perioada 2015 – 2017, tendința de reducere a **inflației** va continua, manifestându-se atât la nivelul inflației anuale cât și ca medie anuală. Reluarea procesului de reducere a inflației va fi susținută prin menținerea conduitei ferme a politicii monetare, cât și a

celorlalte componente ale mixului de politici economice (fiscală, a veniturilor). Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o volatilitate redusă pentru prețul internațional al petrolului.

De asemenea, reducerea graduală a ritmului de majorare a accizelor, promovarea unei politici salariale prudente și continuarea reformelor structurale vor menține procesul de dezinflație pe o traiectorie sustenabilă. Astfel, rata inflației urmează să scadă până la nivelul de 2,5% în anul 2017 cu o medie anuală de 2,7%. De asemenea, continuarea procesului de dezinflație va contribui la scăderea suplimentară a așteptărilor inflaționiste. Un alt mijloc eficient de ancorare a anticipațiilor inflaționiste va fi revenirea tendinței de apreciere în termeni reali a monedei naționale în raport cu euro. Acest fapt este posibil dacă se are în vedere perspectiva unei creșteri mai accelerate de productivitate în economia românească, față de principalii săi parteneri externi. Impactul cursului de schimb va fi unul modest, manifestat în sensul susținerii procesului de dezinflație.

2.4. BALANȚE SECTORIALE

În anul 2013, creșterea exporturilor românești, comparativ cu anul 2012, a fost de 10,0%, în timp ce importurile au crescut cu doar 1,0%. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-FOB s-a diminuat cu 53,6% comparativ cu cel înregistrat în anul 2012.

În primele 2 luni 2014 exporturile României au crescut cu 9,2% în timp ce importurile s-au majorat cu 9,4%, față de aceeași perioadă din 2013. Astfel, deficitul comercial (FOB-FOB) a înregistrat în această perioadă un deficit în valoare de 201,5 mil. euro, în creștere cu 15,8% față de aceeași perioadă din anul 2013.

Ca și în anul precedent, exportul va rămâne în anul 2014 o componentă a cererii, care va sprijini creșterea economică a României. Se apreciază că, în 2014, se va menține tendința de devansare a dinamicii importului de către cea a exportului, înregistrată în anul precedent. Astfel, pentru anul 2014 se estimează o creștere a exportului de bunuri cu 7,3%, iar pentru importul de bunuri o creștere de 6,6%.

Pe ansamblu, prognoza pentru 2014 arată că deficitul comercial se va situa, în termeni valorici, la circa 3,3 miliarde euro, cu o pondere în PIB de 2,2%.

Exportul intracomunitar a înregistrat, în ultimii ani, o încetinire a ritmului de creștere, de la 19,1% în 2011, la 8,8% în 2013 chiar cu o scădere cu 1,4% în 2012. Această tendință de încetinire se va menține și în anul 2014, pentru exportul intracomunitar estimându-se o creștere cu 6,1%. În acest context ritmul de creștere a exportului extracomunitar îl va devansa pe cel intracomunitar cu 4 puncte procentuale ajungând până la 10,1%. În ceea ce privește importul intracomunitar, ritmul de creștere al acestuia se va majora până la 9,4% în acest an, iar cel extracomunitar, urmând tendința înregistrată în ultimii doi ani, va cunoaște o reducere cu 2,0%. Având în vedere evoluțiile estimate pentru import și export, va rezulta

pe zona intracomunitară un deficit de 9,1 mld. Euro, iar pe cea extracomunitară un excedent în valoare de 3,4 mld. euro.

Luând în considerare evoluția economiei mondiale în următoarea perioadă, pentru intervalul 2015-2017 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri de 7,3%, iar la importuri de 7,5%. După scăderea din anul 2013, ponderea deficitului comercial FOB-FOB în PIB se va situa pe un trend ascendent, atingând nivelul de 2,5% în anul 2017. Pentru exporturile către zona Uniunii Europene se estimează un ritm mediu anual de creștere de 5,9% iar pentru importurile intracomunitare 8,5%. Pentru exporturile și importurile extracomunitare se estimează o creștere medie de 10,3%, respectiv 3,7%.

În anul 2013, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în scădere cu cca. 74% față de 2012 ajungând la o pondere în PIB de doar 1,1%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat integral prin investiții străine directe. Investițiile străine directe au atins valoarea de 2,7 mld. euro și au fost mai mari cu cca. 27% față de anul 2012 când au înregistrat 2,1 mld. euro.

În primele 2 luni ale anului 2014, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit de 102 mil. euro, comparativ cu un excedent de 177 mil. euro în aceeași perioadă din anul 2013, pe fondul majorării deficitului balanței veniturilor și al balanței comerciale, precum și al reducerii surplusului înregistrat de balanța transferurilor curente.

În anul 2014, deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să se mențină relativ la aceeași valoare ca în 2013, respectiv 1,5 miliarde lei, reprezentând 1% din PIB. Investițiile străine directe vor atinge nivelul de 3,6 mld. euro, acoperind integral deficitul de cont curent.

Pe termen mediu, nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 2,4 - 3,5 mld. euro, cu o pondere a acestuia în PIB de 1,5% în anul 2015 și 2,0% în 2017. În perioada 2015-2017, ponderea în PIB a soldului net cu restul lumii, luând în calcul și contul de capital, va deveni pozitiv, cu un ușor trend descendent, în condițiile unei contribuții mai ridicate a contului de capital. Este important de menționat faptul că ponderea contului de capital în PIB se va majora de la 2,2% cât va reprezenta în 2015 la 2,8% în anul 2017. Pentru această perioadă se prognozează ca valoarea investițiilor străine directe să se majoreze de la 4,0 mld. euro la 5,3 mld. euro, ponderea acestora în PIB crescând de la 2,6% la 3,0%.

3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI

3.1. STRATEGIA DE POLITICI

Criza economico-financiară a afectat negativ economia națională și a contribuit la înrăutățirea poziției bugetare consolidate a României. Conform metodologiei ESA 95 deficitul bugetar a crescut de la 5,7% din PIB, în anul 2008, până la 9,0% din PIB, în anul 2009.

Ca urmare a caracterului prociclic pe care politica bugetară l-a avut până în anul 2009, România a trebuit să abordeze criza economică printr-un efort bugetar dublu, și anume prin reducerea deficitului către valori sustenabile pe de o parte, iar pe de altă parte prin crearea unui spațiu fiscal pentru cheltuieli de investiții cu rol de stimulare a economiei.

Din anul 2009, odată cu intrarea în procedura de deficit excesiv, obiectivul central al politicii fiscal-bugetare este reprezentat de reducerea deficitului bugetar către valori conforme cu prevederile *Protocolului nr.12 privind procedura aplicabilă deficitelor excesive*¹⁶.

Politica de consolidare fiscală a României a fost susținută prin acorduri de finanțare cu UE și FMI, reușindu-se astfel corectarea dezechilibrului bugetar (în termeni ESA) cu peste 6 puncte procentuale în numai trei ani și ieșirea, începând cu anul 2013, de sub procedura de deficit excesiv a Uniunii Europene (deficitul ESA pe anul 2012 a fost sub limita de 3% din PIB).

Totodată, planificarea bugetară pe termen mediu respectă noua regulă pentru deficitul bugetar prevăzută de *Tratatul privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare*, programându-și atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu (1% din PIB în termeni structurali) în anul 2015.

Tabel 5 – Deficite bugetare

- % din PIB -

	2008	2009	2010	2011	2012*)	2013*)	2014*)	2015**)
Deficit ESA	-5,7	-9,0	-6,8	-5,5	-3,0	-2,3	-2,2	-1,4
Deficit Structural	-8,3	-9,6	-6,1	-3,8	-2,5	-1,8	-1,7	-1,0

*) estimări

**) nu include ajustorul pentru cofinanțarea proiectelor din fonduri europene cu efecte pozitive pe termen lung asupra potențialului de creștere economică și situațiile prevăzute în Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanța în cadrul uniunii, economice și monetare, la art.3, paragraf 1(c) și 3(b).

Reducerea deficitului bugetar după 2008 a fost necesară, însă mijloacele alese în perioada 2010-2011 au implicat costuri sociale semnificative influențând negativ potențialul de creștere economică al României.

Începând cu anul 2013 s-a aplicat o viziune nouă a continuării consolidării fiscale, care să stimuleze creșterea economică, să distribuie în mod echitabil povara ajustărilor, să înlăture creșterea disparităților și a tensiunilor sociale.

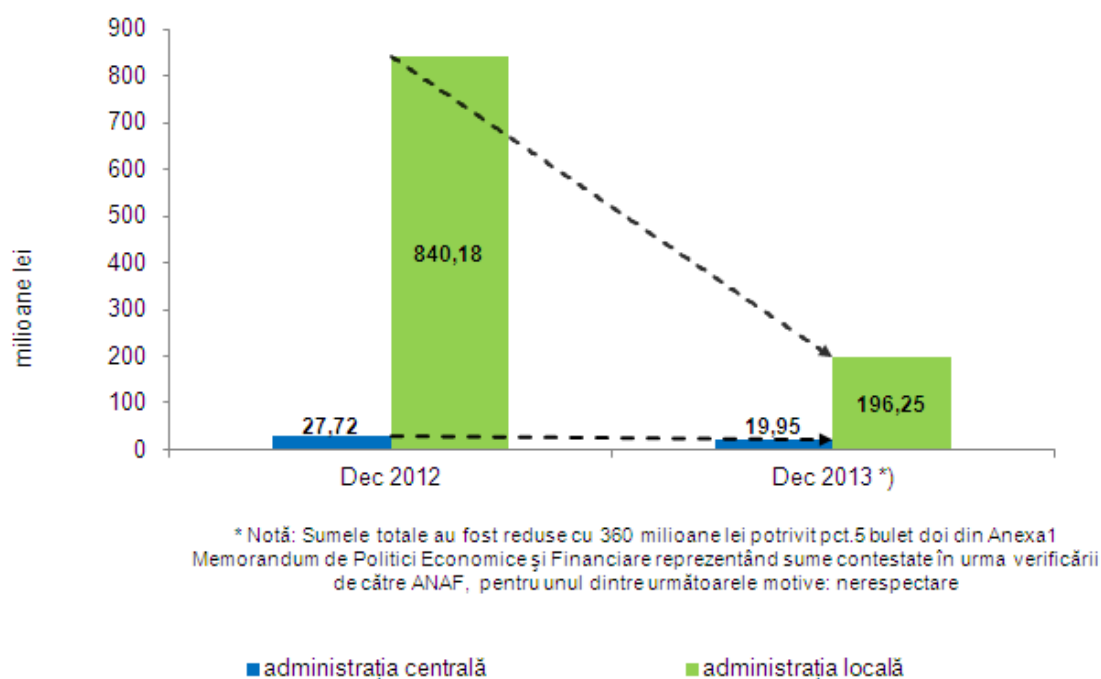
¹⁶ anexă la Tratatul Uniunii Europene, 3% din PIB conform metodologiei ESA 95.

Consolidarea bugetară aferentă anului 2013 s-a realizat atât prin diminuarea deficitului, cât și prin reducerea arieratelor la companiile de stat, cât și la administrația publică locală și centrală, și prin implementarea unor reforme structurale, precum:

- **Întărirea disciplinei bugetare prin reducerea risipei în cheltuielile aparatului central și prin plata arieratelor în sănătate, în infrastructura de transport, în administrația locală și la nivelul companiilor de stat.**

Plata arieratelor este o măsură care contribuie atât la reformarea managementului investițiilor și instituțiilor publice, acționând atât în economia reală, cât și la nivelul țintirii deficitului bugetar. Sub aspect al deficitului bugetar, în 2013, diminuarea semnificativă a acestor arierate a condus la scăderea acestuia cu 0,4pp din PIB. Acest lucru s-a reflectat și în faptul că, pentru prima dată în istoria României, în 2013, deficitul ESA (2,3% din PIB) a fost mai mic decât cel cash (2,5 % din PIB). Situația arieratelor este ilustrată în graficul următor.

Grafic 2 – Situația privind arieratele înregistrate de administrația centrală și locală

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

S-a întreprins o serie de măsuri, printre care menționăm un sistem de control al angajamentelor ce va funcționa în 2014 ca proiect pilot. Sub aspect legislativ, au fost adoptate/amendate o serie de acte legislative care susțin plata arieratelor întreprinderilor de stat și autorităților publice locale sau centrale, printre care amintim:

- *Ordonanța de Urgență nr. 3/2013 privind reglementarea unor măsuri pentru reducerea unor arierate din economie, alte măsuri financiare, precum și modificarea unor acte normative* ce stabilește că ordonatorii de credite ai bugetelor locale ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale și ai instituțiilor publice de subordonare locală, care înregistrează arierate la data de 31 ianuarie 2013, au obligația diminuării volumului acestora cu cel puțin 85%, până la 31 martie 2013.

- *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ teritoriale*, prin care autoritățile centrale vor asigura un control mai strict al cheltuielilor totale ale autorităților locale.
- *Legea nr. 72/2013*, prin care sunt transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2011/7 privind combaterea plăților întârziate;
- *Legea Responsabilității Fiscale* nr. 69/2010, care a fost amendată prin Legea nr. 377/2013, în conformitate cu prevederile UE privind guvernanța fiscală cu scopul de a integra ținte fiscale structurale și măsuri corective în cazul abaterilor;

Impactul acestui cadru legislativ este evaluat în prezent ca fiind pozitiv, având în vedere că după plățile masive realizate în contul arieratelor, acestea nu au mai crescut.

- **Reforme structurale ale întreprinderilor publice**

- Pe parcursul anului 2013 au fost realizate progrese semnificative în **implementarea agendei de privatizare**, prin:

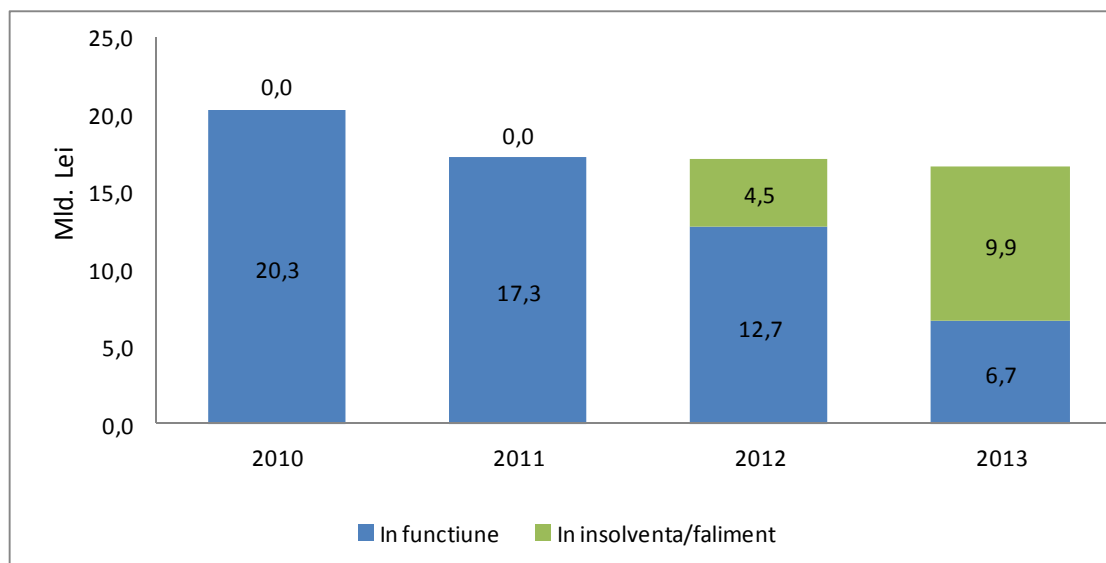
- vânzarea unui pachet de acțiuni de 15% din capitalul social al Societății Naționale de Transport Gaze Naturale “Transgaz” - suma încasată cca. 72 mil. Euro;
- vânzarea unui pachet de acțiuni de 15% din capitalul social al Societății Naționale de Gaze Naturale “Romgaz” S.A. - suma încasată cca. 390 mil. Euro. În cadrul acestei oferte au fost emise pentru prima dată titluri GDR Global Depository Receipts) împreună cu o ofertă publică pe Bursa de Valori București.
- vânzarea unui pachet de acțiuni nou emise prin majorare de capital social cu 10% la Societatea Națională “Nuclearelectrica” S.A. – suma încasată cca. 70 mil. Euro.

- Pe parcursul anului 2013 s-a urmărit **îmbunătățirea performanțelor financiare ale întreprinderilor publice** prin reducerea pierderilor operaționale și a plăților restante înregistrate de acestea. Aceste acțiuni au presupus:

- *Restructurarea anumitor întreprinderi de stat* (sau, atunci când s-a impus, lichidarea): două întreprinderi de stat au fost plasate în insolvență, cu scopul de a facilita procesele de re-organizare și eficientizare a activității prestate;
- Aprobarea unui *Memorandum privind acționariatul* deținut de stat și supravegherea de către acesta, care să îmbunătățească managementul portofoliului național al întreprinderilor de stat. Acesta clarifică responsabilitățile ministerelor de resort și ale MFP pentru guvernanță corporativă, raportare financiară, răspundere și transparență, monitorizarea și evaluarea a managementului întreprinderilor de stat. De asemenea, promovează bunele practici, inclusiv trecerea la standardele internaționale de raportare financiară (IFRS);
- Aprobarea Legii privind guvernanța corporativă a întreprinderilor de stat pe baza OUG 109/2011 și a evaluării implementării acesteia.

Ca efect al acestor reforme, plățile restante ale întreprinderilor publice din administrația centrală care au fost active în anul 2012 și au fost monitorizate de Ministerul Finanțelor Publice, s-au diminuat la finele anului 2013 față de 2012 cu 6 mld lei, respectiv de la 12,7 mld lei la 6,7 mld. lei, după cum se poate observa din graficul de mai jos.

Grafic 3 – Evoluția plăților restante aferente companiilor de stat în perioada 2010-2013

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Reforma investițiilor publice prin creșterea substanțială a fondurilor alocate cofinanțării proiectelor europene și prioritizarea investițiilor publice semnificative.

În anul 2014 cheltuielile destinate investițiilor reprezintă 39,8 miliarde lei, cu 3,6 miliarde mai mult ca în anul 2013, reprezentând 6% în PIB și o pondere în total cheltuieli bugetare de 17,2%, mai mult cu 0,9 puncte procentuale mai mult ca în anul 2013. În contextul importanței crescute a investițiilor publice, inclusiv ca motor de relansare economică, și al necesității îmbunătățirii managementului acestora, începând cu anul 2013, România a implementat o serie de reforme ale gestiunii investițiilor publice. Această abordare este diferită de cea aferentă anilor precedent, fiind bazată pe următoarele principii:

- prioritizarea investițiilor publice;
- limitarea finanțărilor de la bugetul de stat;
- orientarea către acele proiecte finanțate în primul rând din programe europene, din fonduri rambursabile pentru care există un audit și o perspectivă de multiplicare a modului de investire a banilor publici.

Reforma investițiilor publice, inițiată în anul 2013, a presupus următoarele demersuri:

- Elaborarea unor mecanisme instituționale pentru prioritizarea proiectelor publice semnificative (peste 100 milioane lei), cu scopul de a facilita atât finalizarea investițiilor respective, prin concentrarea finanțărilor către investițiile selectate, cât și creșterea transparenței în decizia de alocare a cheltuielilor de investiții, precum și în monitorizarea implementării acestora. Mecanismul permite inclusiv renunțarea la

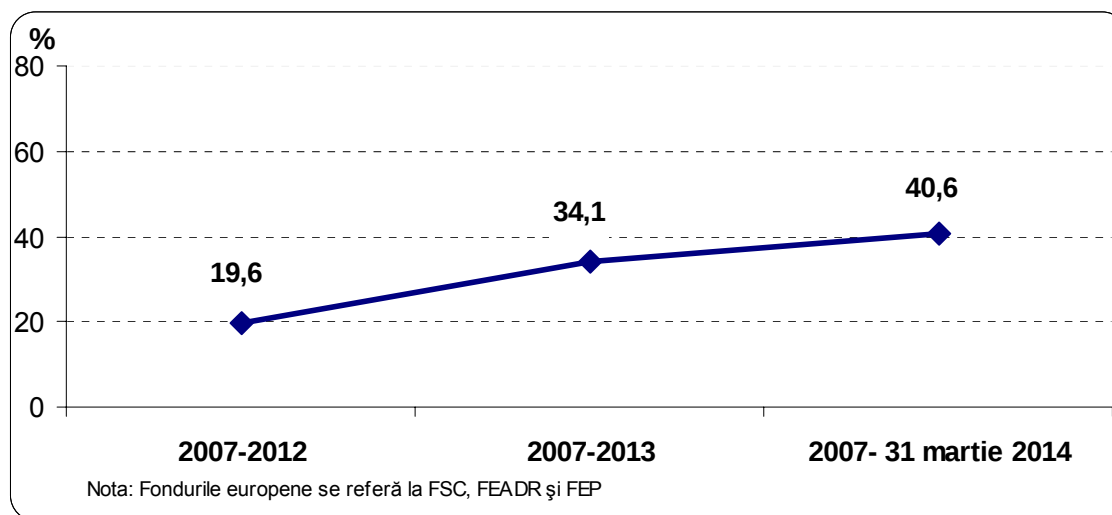
anumite proiecte neperformante sau care nu mai corespund necesităților actuale de dezvoltare;

- Introducerea obligativității raportării lunare a stadiului fizic de execuție, în unități de măsură, pentru creșterea calității analizei execuției bugetare;
- Înființarea unei Unități de Evaluare și Monitorizare a Investițiilor Publice în cadrul Ministerului Finanțelor Publice. Această Unitate va contribui la întărirea controlului calității în procesele de elaborare, prioritizare, evaluare și gestionare a proiectelor noi semnificative de investiții publice finanțate de la bugetul de stat;
- Aprobarea cadrului legislativ necesar realizării acțiunilor descrise mai sus.

Drept urmare, cheltuielile pentru cofinanțarea proiectelor europene au crescut substanțial cu 2,2 miliarde lei, respectiv cu 12,7% față de anul 2012, de la 2,9% din PIB în 2012 la 3,1% la PIB în 2013. În plus, au fost acordate împrumuturi temporare din Trezorerie de peste 8,8 miliarde lei în anul 2013 pentru plata beneficiarilor de proiecte finanțate din fonduri europene în contul plăților ce vor fi efectuate de UE.

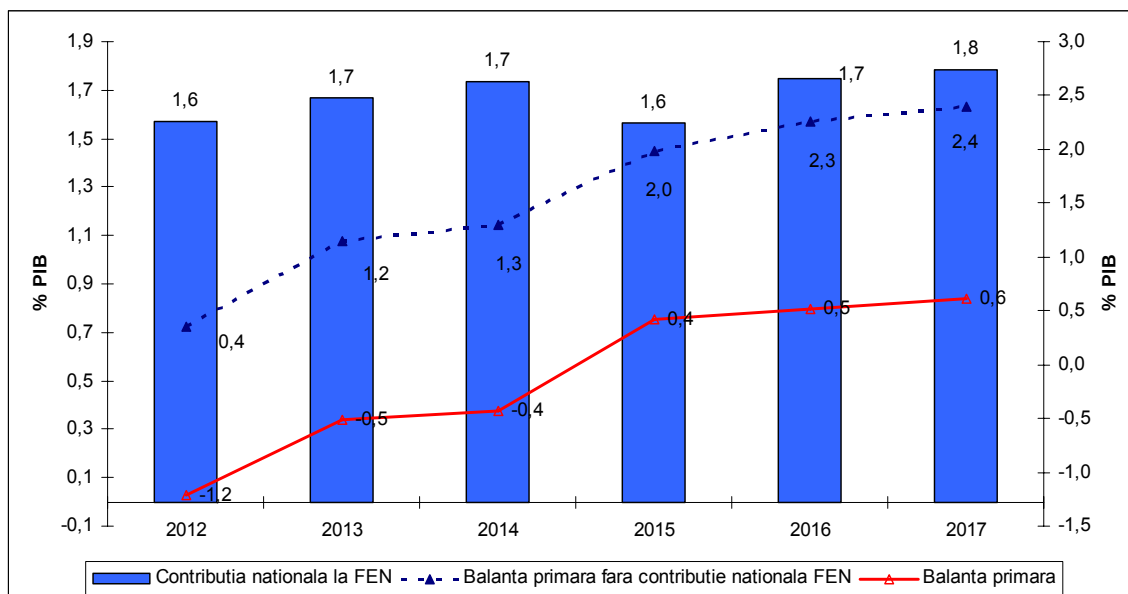
Astfel gradul de absorbție a ajuns la 40,6 % la sfârșitul lunii martie 2014.

Grafic 4 – Evoluția gradului de absorbție a fondurilor europene

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Grafic 5 – Impactul contribuției naționale la proiectele din fonduri externe nerambursabile (FEN) față de balanța primară pe perioada 2012-2017

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Contribuția națională la proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile se estimează să fie de aproximativ 1,6% din PIB în anul 2015. De asemenea, în anul 2015 va fi necesară susținerea cofinanțării naționale pentru două cadre financiare europene 2007-2013 și respectiv 2014-2020.

Dacă această cofinanțare ar fi eliminată din balanța primară aferentă anului 2015 (0,4% din PIB), aceasta ar ajunge la un sold pozitiv de 2,0% din PIB.

I. Politica fiscal-bugetară în anul 2014¹⁷

1. **Continuarea consolidării fiscale** prin reducerea deficitului ESA de la 2,3% din PIB în 2013 la 2,2% din PIB în 2014, respectiv a deficitului cash de la 2,5% din PIB în 2013 la 2,2% din PIB în 2014. Aceste ținte includ o ajustare pentru investiții de 0,2% din PIB față de Strategia fiscal-bugetară 2013-2015, în scopul creării unui spațiu fiscal pentru stimularea investițiilor.

Pe partea de venituri au fost implementate o serie de măsuri, în ceea ce privește impozitul pe profit (-20 mil. RON), impozitul pe veniturile microîntreprinderilor (49,8 mil. RON), impozitul pe venit (44 mil. RON), accize și alte taxe speciale (2959,5 mil. RON), contribuțiile sociale obligatorii (349,8 mil. RON), impozitul asupra valorii construcțiilor, altele decât clădirile (488 mil. RON), redevențele miniere (50 mil. RON).

Pe partea de cheltuieli, pentru anul 2014 s-a avut în vedere menținerea drepturilor salariale la nivelul lunii decembrie 2013. Prin excepție de la această regulă, începând cu luna ianuarie 2014, salariile de bază ale personalului didactic cu o vechime în învățământ de până la 6 ani au fost majorate cu până la 10%, fără a depăși salariul de bază stabilit potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare.

În cheltuielile de personal aferente bugetului general consolidat pe anul 2014 este inclusă și suma de 2,0 miliarde lei reprezentând tranșa de 25% din titlurile executorii obținute de personalul din sectorul bugetar, având ca obiect drepturi de natură salarială.

Totodată, pentru anul 2014, s-a avut în vedere un număr maxim de posturi în sectorul bugetar de 1.185.000.

De asemenea, se continuă aplicarea și în anul 2014 a măsurilor care vizează neacordarea de premii, prime de vacanță, tichete de vacanță, tichete de masă (cu excepția personalului din instituțiile publice finanțate integral din venituri proprii), compensarea numai cu timp liber corespunzător a orelor efectuate peste durata normală a timpului de lucru.

2. **Stimularea creșterii economice prin:**

a. Stimularea investițiilor

- Creșterea investițiilor publice, în special creșterea cofinanțării pentru absorbția fondurilor europene cu 0,5 puncte procentuale pentru a compensa investițiile din sectorul privat;
- Creșterea finanțării programelor de investiții la nivelul autorităților locale, de la 14,6 miliarde lei în anul 2013 la 18,4 miliarde lei în anul 2014, respectiv o creștere de 26%. Potrivit Tratatului de aderare la Uniunea Europeană,

¹⁷ Dacă nu se specifică altfel, cifrele prezentate în această secțiune sunt în metodologie cash

România s-a angajat (ca până în anul 2015 pentru sistemele de alimentare cu apă și până în anul 2018 pentru sisteme de canalizare și stații de epurare) să asigure la nivelul localităților conformarea la legislația din domeniul mediului prin dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată, în caz contrar putând fi declanșată procedura de infringement;

- Sprijinirea producătorilor agricoli prin alocarea de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale a sumei de 2,1 miliarde lei, respectiv 1,5 miliarde lei subvenții pentru sprijinirea producătorilor agricoli și 0,6 miliarde lei, reprezentând plăți naționale directe complementare în sectorul vegetal.
- Stimularea mediului de afaceri prin schemele de garanții de stat și ajutoare de stat, în special prin noua schemă de garanții pentru IMM-uri în cuantum de 2 miliarde lei;
- Scutirea impozitului pe profitul reinvestit în echipamentele tehnologice mașini, utilaje și instalații de lucru folosite în scopul de venituri impozabile¹⁸ - perioada de aplicare este 1 iulie 2014-31 decembrie 2016. Investițiile rămân amortizabile din punct de vedere fiscal, prin utilizarea amortizării liniare sau degresive și trebuie păstrate în patrimoniu cel puțin o perioadă egală cu jumătate din durata normală de funcționare a acestora, dar nu mai mult de 5 ani.

b. Stimularea consumului concomitent cu asigurarea protecției sociale pentru categoriile de populație cu venituri reduse

- Indexarea pensiilor cu 3,75%;
- Creșterea salariului minim de bază brut pe țară garantat în plată cu 12,5%;
- Creșterea venitului minim garantat cu 4,5%.
- Aplicarea legii salarizării unitare în sensul majorării salariilor categoriilor de salariați tineri cu venituri mai mici,
- Direcționarea **creșterilor salariale în sectorul** bugetar către tinerii absolvenți din sănătate și educație care rămân în sistem (medici rezidenți; profesori debutanți în învățământul preuniversitar; preparatori și lectori în învățământul universitar), pentru a facilita investiția în sănătate și educație;
- Pentru a stimula mediul de afaceri și a reduce fiscalitatea muncii, un obiectiv central al guvernului este acela de reducere a cotei contribuțiilor sociale, această reducere fiind realizată într-o manieră neutră din punct de vedere bugetar. În acest sens, se va încerca implementarea, în a doua jumătate a anului 2014, a unei reduceri semnificative a acestei cote. În acest scop, va fi

¹⁸ astfel cum sunt prevăzute în subgrupa 2.1 din Catalogul privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe.

efectuat un studiu de fezabilitate ce va fi discutat cu toți cei implicați iar concluziile studiului vor fi convenite cu CE, FMI și Banca Mondială.

- Alte măsuri de creștere a veniturilor disponibile pentru gospodăriile cu venituri mici și medii

3. Continuarea procesului de prioritzare a investițiilor publice, prin:

- Aprobarea și publicarea listei investițiilor publice prioritare (din rândul investițiilor semnificative, peste 100 milioane lei).
- Introducerea obligativității raportării lunare a stadiului fizic de execuție, în unități de măsură, pentru creșterea calității analizei execuției bugetare;

II. Obiectivele ANAF pentru anul 2014 sprijină realizarea obiectivelor politicii fiscal-bugetare și ale politicii economice, prin:

a. Combaterea fermă a evaziunii fiscale, prin următoarele acțiuni prioritare:

- Perfecționarea și actualizarea bazelor de date cu cazuri fiscale speciale identificate;
- Optimizarea procedurilor de rambursare a TVA pe baza unei analize de risc, pentru a reduce semnificativ timpul alocat controalelor fiscale în acest domeniu și pentru a reduce timpul necesar soluționării cazurilor de restituiri până în luna iunie 2014;
- Continuarea inițiativei privind Persoanele Fizice cu Averi Mari (PFAM), respectiv efectuarea de verificări conform codului de procedură fiscală și relansarea campaniei de notificare prin transmiterea de scrisori către contribuabili ce prezentau riscul de nedepunere a declarației de venit din străinătate;
- Combaterea fraudei la TVA, în special fraudă intracomunitară, prin organizarea de inspecții fiscale parțiale (la operatorii economici plătitori de accize implicați în importuri, achiziții, livrare, producție de produse accizabile, care datorează accize), ca urmare a faptelor sesizate din operațiuni operative și prin gestionarea de profile de risc specifice și efectuarea unui schimb eficient de informații de risc;
- Întărirea controlului vamal:
 - Dezvoltarea politicii de securitate IT;
 - Creșterea eficienței acțiunilor echipelor mobile, prin prezența mai activă în teren și prin efectuarea controalelor în trafic;
 - Gestionarea în continuare a activităților specifice pentru implementarea Convenției Schengen;
 - Protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin combaterea traficului ilicit de droguri, precursori, produse cu regim special, mărfuri contrafăcute și pirat, bunuri culturale mobile, specii sălbatice de floră și faună, metale și

pietre prețioase, aliaje ale acestora, a traficului de mărfuri cu risc pentru sănătatea și siguranța consumatorului precum și prin controlul mișcării de numerar la frontiera comunitară;

- Creșterea gradului de monitorizare și control a producției, achiziției și importului de produse energetice, alcool și băuturi alcoolice. În acest domeniu ANAF va introduce supravegherea permanentă pe baza analizei de risc;
- Întărirea controalelor la frontiera externă a UE pentru a combate traficul ilicit de țigarete și alte produse din tutun prelucrat.

b. Îmbunătățirea conformării voluntare, prin următoarele acțiuni prioritare:

- Continuarea aplicării sistemului stabil de înlesniri la plata obligațiilor pentru contribuabilii aflați în dificultate generată de lipsa temporară a disponibilităților bănești;
- Simplificarea accesului contribuabilului la propriul dosar fiscal;
- Continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- Crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare;
- Continuarea implementării standardelor de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate;
- Dezvoltarea serviciilor destinate contribuabililor, oferite spre exemplu prin portalul ANAF (considerat a fi un “ghișeu unic”) până la data de 30 iunie 2014, și prin asigurarea unei interpretări lipsite de ambiguitate a legislației fiscale prin publicarea unei proceduri comune cu MFP și înființarea unui singur canal care să se ocupe de toate solicitările de interpretare a legislației fiscale până la data de 31 decembrie 2014;
- Dezvoltarea canalelor de interacțiune informatică cu contribuabilii.

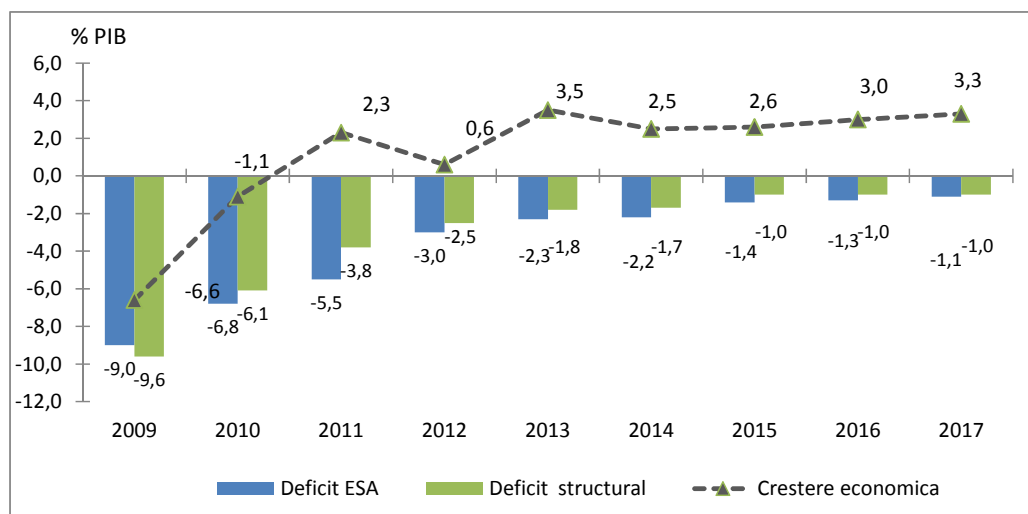
3.2. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU

Cu toate că deficitul structural¹⁹ se revizuieste periodic, inclusiv pentru valorile realizate din anii precedenți, se poate aprecia că România a înregistrat printre cele mai profunde reduceri ale acestui deficit după apariția reglementărilor europene în acest domeniu.

Începând cu anul 2011 - anul în care au intrat în vigoare regulamentele care statuează obligația reducerii anuale a deficitului structural cu cel puțin 0,5 puncte procentuale - România și-a diminuat acest deficit cu 4,3 puncte procentuale, respectiv de la 6,1% din PIB în 2010 la 1,8% din PIB în anul 2013.

În medie, s-a reușit o reducere anuală de 1,4 puncte procentuale. Ca urmare a acestor rezultate, România, alături de Danemarca, a fost singura țară din zona non euro care a intrat în mecanismul de monitorizare a OTM, alături de statele din zona euro.

Grafic 6 – Deficitul bugetar și creșterea economică pe perioada 2009-2017

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

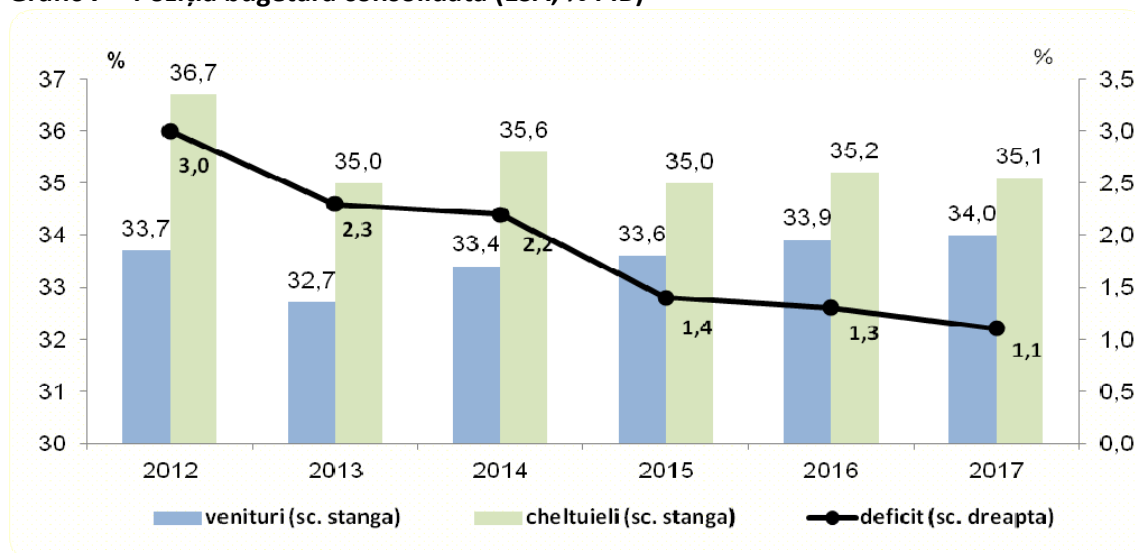
Pentru 2014, în deficitul bugetar este luat în calcul un ajustor pentru cofinanțarea proiectelor din fonduri europene, aproximativ 0,2pp din PIB.

Obiectivul general este reprezentat de ajungerea la OTM în anul 2015, respectiv un deficit structural de 1% din PIB, după ce în anul 2013 s-a confirmat ieșirea de sub procedura de deficit excesiv (deficit ESA sub 3% din PIB).

Pentru a atinge în anul 2015 OTM, veniturile, cheltuielile și deficitul administrației guvernamentale în termeni ESA sunt estimate ca procent din PIB potrivit graficului de mai jos.

¹⁹ ca indicator macroeconomic determinat prin metodă econometrică

Grafic 7 – Poziția bugetară consolidată (ESA, % PIB)²⁰

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

I. Pe termen mediu, Guvernul și-a fixat ca elemente ale consolidării politicii fiscal-bugetare:

Pe partea de venituri:

- Continuarea măsurilor de creștere a eficienței sistemului fiscal prin rescrierea Codului fiscal și Codului de procedură fiscală;
- Diversificarea modalităților de impunere fiscală care vizează introducerea impozitului forfetar pentru anumite categorii de persoane juridice;
- Reducerea poverii fiscale pentru forța de muncă cu venituri mici;
- Implementarea unui nou sistem al contribuțiilor sociale obligatorii, prin extinderea bazei de calcul a acestora asupra tuturor veniturilor realizate de persoanele fizice care desfășoară activități independente, indiferent dacă acestea mai realizează sau nu și alte venituri;
- Pe termen mediu, schimbarea modului de determinare a impozitului pe clădiri, respectiv impozitarea proprietăților să se facă în funcție de destinația proprietății (clădiri de locuit și clădiri folosite în alte scopuri), și nu în funcție de statutul juridic al proprietarului, conform legislației în vigoare la acest moment;
- Pentru creșterea autonomiei locale, restrângerea numărului scutirilor prevăzute în lege, acest atribut revenind autorităților locale, care vor avea competența de a decide reducerea sau scutirea de la plata impozitelor locale pentru anumite categorii de contribuabili;

²⁰ Corelația venituri-cheltuieli=sold poate prezenta diferențe datorate rotunjirilor la o zecimală.

- Îmbunătățirea legislației privind TVA în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora;
- Analizarea posibilității de reducere a cotei standard de TVA pentru perioada 2014-2016, pe măsura îmbunătățirii colectării veniturilor bugetare;
- Continuarea perfecționării legislației în domeniul accizelor pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară prin transpunerea în legislația națională a directivelor adoptate la nivelul Uniunii Europene;
- Îmbunătățirea legislației în domeniul accizelor în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora;
- Respectarea angajamentelor asumate de România cu instituțiile financiare internaționale, respectiv implementarea unor măsuri de creștere a veniturilor colectate din accize, mai ales prin reducerea evaziunii în sfera accizelor la băuturi alcoolice, și o mai bună corelare a cotelor de accize cu conținutul de alcool și procesul de producție;
- Alte măsuri pentru gospodăriile cu venituri mici și mijlocii.

Pe partea de cheltuieli:

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de absorbție în intervalul 50%-80% până la 31 decembrie 2015;
- Regândirea achizițiilor publice în baza criteriilor de oportunitate, prioritate, eficiență;
- Implementarea programării bugetare multianuală pe proiecte și programe, care va aduce economii importante la buget și va crește gradul de predictibilitate și eficiența cheltuielilor publice;

În anul 2013 a fost aprobată Legea nr. 165/2013, privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.

Cererile de restituire, care nu pot fi rezolvate prin restituirea în natură vor fi rezolvate prin acordarea de titluri compensatorii în formă de puncte.

Punctele acordate prin decizia de compensare pot fi valorificate prin achiziția de bunuri imobiliare de la Fondul național al terenurilor agricole și al altor imobile, prin licitație, începând de la 1 ianuarie 2016.

Totodată Legea prevede la art.41 ca plata sumelor în bani reprezentând despăgubiri în dosarele aprobate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, precum și a sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești, rămase definitive și irevocabile la data intrării în vigoare a prezentei legi, se face în termen de 5 ani, în tranșe anuale egale, începând cu 1 ianuarie 2014.

Ca urmare, Autoritatea Națională a Restituirea Proprietăților a înregistrat în bilanțul contabil pentru anul 2013, titlurile compensatorii în valoare de 2.059,9 mil. Lei. Această sumă este inclusă în deficitul bugetar ESA pe anul 2013. Se estimează că valoarea totală a titlurilor ar putea să crească în perioada următoare de la 2059 mil.lei la 4500 mil.lei.

Pentru anul 2014 în bugetul de stat s-au prevăzut sume destinate plății despăgubirilor în valoare de 500 mil lei.

II. Obiectivele ANAF pentru perioada 2015 – 2017 urmăresc următoarele obiective, pe baza unor serii de acțiuni prioritare:

a. Combaterea fermă a evaziunii fiscale

- Dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili;
- Dezvoltarea aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspecție fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;
- Întărirea sistemului de arhivare electronică a informațiilor, documentelor și a procedurilor astfel încât să se permită circulația documentelor, în cadrul ANAF, fără retipărirea acestora;
- Perfecționarea și actualizarea bazelor de date cu cazuri fiscale speciale identificate;
- Dezvoltarea și implementarea unui program automatizat de analiză a informațiilor primite de la contribuabili pe bază declarativă, pentru a operaționaliza verificarea din birou așa cum este deja susținută în Codul de procedură fiscală. Va fi pusă în aplicare procedura de control documentar.
- Combaterea fraudei la TVA, în special fraudă intracomunitară, prin organizarea de inspecții fiscale parțiale (la operatorii economici plătitori de accize implicați în importuri, achiziții, livrare, producție de produse accizabile, care datorează accize), ca urmare a faptelor sesizate din operațiuni operative și prin gestionarea de profile de risc specifice și efectuarea unui schimb eficient de informații de risc;
- Dezvoltarea controlului comerțului electronic;
- Întărirea controlului vamal:
 - Dezvoltarea politicii de securitate IT;

- Creșterea eficienței acțiunilor echipelor mobile, prin prezența mai activă în teren și prin efectuarea controalelor în trafic;
- Gestionarea în continuare a activităților specifice pentru implementarea Convenției Schengen;
- Protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin combaterea traficului ilicit de droguri, precursori, produse cu regim special, mărfuri contrafăcute și pirat, bunuri culturale mobile, specii sălbatice de floră și faună, metale și pietre prețioase, aliaje ale acestora, a traficului de mărfuri cu risc pentru sănătatea și siguranța consumatorului precum și prin controlul mișcării de numerar la frontiera comunitară;
- Creșterea gradului de monitorizare și control al producției, achiziției și importului de produse energetice, alcool și băuturi alcoolice. În acest domeniu ANAF va introduce supravegherea permanentă pe baza analizei de risc;
- Întărirea controalelor la frontiera externă a UE pentru a combate traficul ilicit de țigarete și alte produse din tutun prelucrat.

b. Îmbunătățirea conformării voluntare

- Realizarea, împreună cu Asociația Română a Băncilor, a unui sistem electronic eficient de înființare/ridicare a popririlor asupra disponibilităților bănești aflate în conturile bancare ale debitorilor;
- Simplificarea accesului contribuabilului la propriul dosar fiscal;
- Continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- Continuarea implementării standardelor de calitate pentru serviciile furnizate și optimizarea proceselor de activitate;
- Dezvoltarea Call-center-ului ANAF prin creșterea numărului de posturi și crearea unor servicii de sprijin pentru operatorii telefonici implicați în această activitate; înființarea unor centre regionale în vederea creșterii operativității în oferirea informațiilor solicitate;
- Dezvoltarea canalelor de interacțiune informatică cu contribuabilii.

c. Creșterea eficienței colectării veniturilor

- Întărirea componentei de formare profesională, atât în sensul dezvoltării și îmbunătățirii acestei activități, inclusiv prin elaborarea unei strategii de formare, cât și în ceea ce privește creșterea nivelului de competență profesională a personalului propriu al ANAF;
- Implementarea unui sistem IT integrat, unitar, care să reprezinte cea mai bună valoare pentru banii investiți;
- Automatizarea și eficientizarea proceselor funcționale ale ANAF, prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor, în condițiile reorganizării agenției;
- Îmbunătățirea asistenței acordate contribuabililor prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor.

3.3. IMPACTUL ADERĂRII LA UE ASUPRA FINANTELOR PUBLICE

3.3.1. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CFM 2007-2013

Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una dintre prioritățile de grad zero ale Guvernului României. Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene (cca. 34,6 miliarde Euro) pentru actualul cadru financiar multianual (CFM) trebuie valorificată optim, ea reprezentând o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung a economiei și societății românești, precum și un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestor fonduri.

În tabelul următor se regăsesc sumele alocate României *în cadrul financiar multianual 2007-2013 al UE*:

Tabel 6 – CFM 2007 - 2013

Sumele totale alocate României în cadrul financiar multianual 2007-2013 al UE	
	mil. Euro
Instrument	
Fonduri Structurale și de Coeziune	19.668
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare	8.124
Fondul European pentru Pescuit	231
Fondul European de Garantare Agricolă	6.580
Total	34.603

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

3.3.2. POZIȚIA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI în RELAȚIA CU BUGETUL UE (2007-martie 2014)

Pentru a determina poziția netă națională în relația cu bugetul comunitar, fiecare stat membru folosește instrumentul denumit „Balanța financiară netă”. Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Tabel 7 – Balanța financiară netă a României în perioada 2007 – 31.03.2014

 milioane
EURO

Denumire	Realizat 2007	Realizat 2008	Realizat 2009	Realizat 2010	Realizat 2011	Realizat 2012	Realizat 2013	Realizat 31.03.2014	Realizat 2007- 31.03.2014
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9=1+...+8
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	1.599,71	2.642,34	2.930,24	2.293,63	2.621,59	3.442,13	5.556,65	2.711,95	23.798,25
A. Fonduri de pre-aderare	812,26	747,68	618,74	273,17	132,61	43,90	30,84	0,00	2.659,20
B. Fonduri post- aderare, din care:	787,45	1.894,67	2.311,50	2.020,46	2.488,98	3.398,24	5.525,81	2.711,95	21.139,05
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC)	421,38	648,45	917,84	505,54	708,36	1.170,92	2.963,12	1.427,88	8.763,49
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEP)	15,13	578,75	565,93	760,48	883,05	1.090,05	1.229,99	345,99	5.469,36
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA)	6,89	461,87	575,93	663,78	768,95	991,27	1.174,70	933,86	5.577,27
B4. Altele (post-aderare)	344,05	205,60	251,80	90,65	128,62	146,00	158,00	4,22	1.328,94
II. SUME PLATITE CATRE UE (C+D)	1.150,89	1.268,93	1.364,43	1.158,91	1.296,24	1.427,77	1.534,77	642,90	9.844,84
C. Contribuția României la bugetul UE	1.129,13	1.246,78	1.315,49	1.109,25	1.234,26	1.405,57	1.469,80	634,16	9.544,43
D. Alte contribuții	21,77	22,15	48,94	49,66	61,98	22,20	64,96	8,74	300,40
III. Soldul fluxurilor = I - II	448,82	1.373,41	1.565,81	1.134,72	1.325,35	2.014,36	4.021,89	2.069,05	13.953,41

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

În anul 2013 România și-a eficientizat procesul de absorbție, astfel încât gradul de atragere a fondurilor europene a fost cel mai bun de la aderarea țării noastre la UE.

În aceste condiții, anul 2014 devine un an-cheie în care România are misiunea de a solicita Comisiei Europene rambursarea unei sume cât mai mari pentru a reduce povara aferentă anului 2015.

3.3.3. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CFM 2014-2020

La nivelul UE, anul 2014 marchează intrarea într-un nou cadru financiar multianual (CFM), care va acoperi o perioadă de 7 ani, respectiv până în 2020. Acest CFM (2014-2020) are o nouă componentă a programelor față de CFM (2007-2013). CFM este un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte.

Bugetul alocat României pentru CFM 2014-2020 este de 39,8 miliarde euro, din care 21,82 miliarde de euro reprezintă alocarea României în cadrul politicii de coeziune.

Alocarea din fonduri europene pe acest cadru financiar va sprijini în continuare procesul de creștere economică. Măsurile de politică bugetară adoptate în prezent sunt menite să sprijine creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene, în special prin creșterea co-finanțării (ceea ce a făcut necesar ajustorul de 0,2% pentru pentru absorbția suplimentară a fondurilor europene).

3.4. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI²¹

DATORIA PUBLICĂ ȘI STRATEGIA DE ADMINISTRARE A DATORIEI PUBLICE GUVERNAMENTALE

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE s-a situat la sfârșitul anului 2013 la un nivel de 38,4% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Dacă la sfârșitul anului 2012 datoria guvernamentală reprezenta 38,0% din PIB, asigurarea necesităților de finanțare în anul 2013 și consolidarea rezervei financiare în valută aflată la dispoziția Ministerului Finanțelor Publice, pe fondul unei creșteri economice de 3,5% din PIB, au condus la majorarea nivelului acestui indicator la 38,4% din PIB la finele anului 2013. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2013, datoria internă a reprezentat 17,5% din PIB, iar datoria externă a fost de 20,9% din PIB, ca urmare a unui proces de finanțare în perioada 2011-2013 care a avut în vedere o finanțare externă semnificativă.

Obiectivele Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2014-2016 aprobate recent de Guvern sunt următoarele:

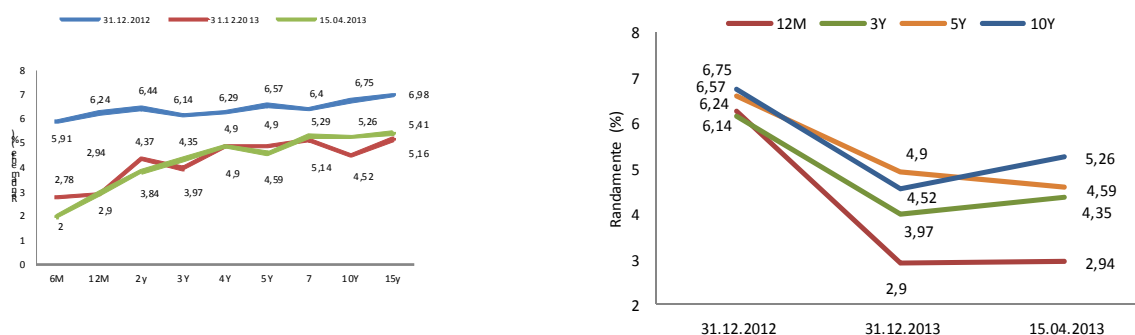
- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale și a obligațiilor de plată, pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung;
- Limitarea riscurilor financiare asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale, în special prin extinderea maturității medii rămase a datoriei, și
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Finanțarea deficitului bugetar în anul 2014 se va realiza în proporție echilibrată din surse interne și externe, în timp ce pentru anii următori, MFP își propune creșterea ponderii finanțării deficitului bugetar din surse interne având în vedere obiectivul dezvoltării pieței interne a titlurilor de stat și al diminuării expunerii la riscul valutar. În aceste condiții, volumul anual de titluri de stat, destinate finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice, ce se va emite în anii următori este estimat la max. 50 miliarde lei, ceea ce reprezintă un volum mai redus cu 5 miliarde lei comparativ cu valoarea emisiunilor din anul 2013.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denominate în lei, respectiv certificate de trezorerie, inclusiv prin introducerea de certificate de trezorerie cu scadențe mai scurte (inițial la 3 luni), complementar celor emise la 6 și 12 luni, și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul construirii curbei de randamente în lei. Randamentele titlurilor de stat au urmat un trend descendent în ultimii ani pe fondul ajustării prudente a conduitei politicii monetare de către BNR, corelat cu alți factori, cum ar fi lichiditatea globală și interesul nerezidenților pentru obligațiunile de stat denominate în lei, ca urmare a includerii unor obligațiuni de stat în indicii regionali de referință (ai Barclays și JP Morgan GBI-EM) pentru piețele emergente.

²¹ Toți indicatorii utilizați în acest capitol sunt în conformitate cu metodologia UE

Grafic 8 – Randamentele titlurilor de stat pe piața primară

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Pentru a reduce costurile de finanțare și a promova o mai bună funcționare a pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire de serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide (de valoare echivalentă cuprinsă între 1,5 și 2 miliarde Euro) de-a lungul întregii curbe de randament concomitent cu o politică transparentă de emitere a titlurilor de stat. Complementar acestei politici, MFP intenționează să elimine emisiunile de titluri denumite în Euro pe piața internă, ținând cont ca acesta este un instrument atipic care fragmentează/segmentează piața titlurilor de stat.

Începând din anul 2015, după implementarea cadrului procedural și operațional, MFP intenționează să utilizeze operațiuni specifice de piață secundară, de tipul buy backs și bond exchange, în scopul accelerării creării de titluri de stat de tip benchmark lichide și facilitării refinanțării seriilor cu volume mari care devin scadente. În mod similar, MFP intenționează să înceapă să utilizeze operațiuni de tip reverse repo pentru un management eficient al lichidităților MFP în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și management al lichidităților cu cele monetare.

Prin implementarea unei politici transparente de emitere de titluri de stat și titluri de stat de tip benchmark mai lichide, piața secundară ar trebui să înregistreze o evoluție pozitivă și o consolidare accentuată. Pentru a stimula în continuare activitatea pe această piață, MFP intenționează să introducă până la sfârșitul anului 2014 o platformă electronică de tranzacționare (ETP) care va contribui la creșterea transparenței în procesul de formare a prețului titlurilor de stat facilitând reducerea costurilor de tranzacționare pentru participanții din piața secundară.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă pe termen mediu, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și în completare se vor contracta împrumuturi de la creditori oficiali (instituții financiare internaționale și agenții guvernamentale). MFP intenționează să mențină prezența pe piețele internaționale de capital în Euro și să acceseze oportunistic piețele internaționale de capital în USD sau în alte valute prin selectarea celor mai lungi scadențe posibile, în vederea reducerii riscului de refinanțare, ținând cont de costul asociat extinderii maturității titlurilor de stat .

Profitând de fereastra de oportunitate apărută pe piețele internaționale de capital, în luna ianuarie 2014, Ministerul Finanțelor Publice a emis în cadrul Programului MTN, doua serii de obligațiuni denominate în USD, cu maturități de 10 și 30 de ani, în valoare cumulată de 2 miliarde. Astfel, România a împrumutat 1 miliard USD cu maturitatea de 10 ani și un cupon de 4.875% (în scădere comparativ cu emisiunea de anul trecut) și 1 miliard USD cu maturitatea de 30 de ani (cea mai lungă maturitate a unei obligațiuni de stat realizată până în prezent) și un cupon de 6.125%. De asemenea, în data de 15 aprilie 2014, MFP a emis euroobligațiuni denominate în euro cu maturitatea de 10 ani (pentru prima oară de la declanșarea crizei financiare) extinzând curba de randamente în euro și obținând cel mai redus cost obținut vreodată de Romania prin emiterea de euroobligațiuni (randament 3,701% și cupon 3,625%).

În completare, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora. Astfel, în 2014 se va angaja suma de 300 mil. Euro rămasă din împrumutul de tip BIRD DPL DDO, precum și primul împrumut BIRD de politici de dezvoltare (DPL), în valoare de până la 750 milioane Euro, în cadrul unei serii de 2 împrumuturi de tip DPL, cel de-al doilea urmând a fi contractat în prima parte a anului fiscal 2015. Acestea sunt destinate susținerii obiectivului guvernamental de îmbunătățire a potențialului de creștere al României prin sporirea eficacității intervențiilor în sectorul public și maximizarea funcționării piețelor de capital, imobiliare și de energie. Cele două împrumuturi de la BIRD vor fi urmate în perioada 2016 – 2017 de alte doua împrumuturi similare a căror valoare urmează a fi stabilită ulterior.

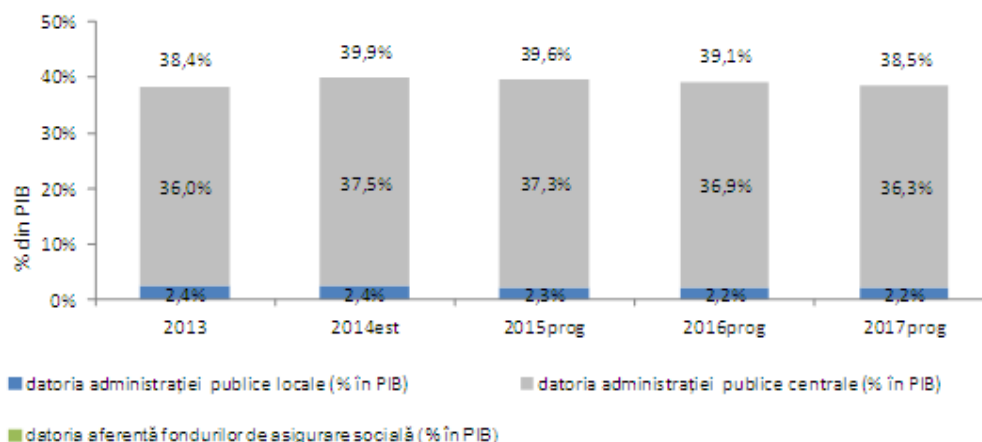
La aceste împrumuturi se vor adăuga alte noi împrumuturi care urmează a fi contractate de la instituțiile financiare internaționale (BEI, BDCE) în perioada 2014 - 2016 în scopul finanțării deficitului bugetului de stat și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor investiții și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, în valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice pentru cca 4

luni.

Pe fondul unei creșteri economice medii anuale de 2,8% din PIB și a unor deficite calculate conform metodologiei UE de până la 2,0 % din PIB, în perioada 2014 – 2017, estimăm că ponderea datoriei guvernamentale brute nu va depăși 40% din PIB, după cum rezultă din graficul de mai jos.

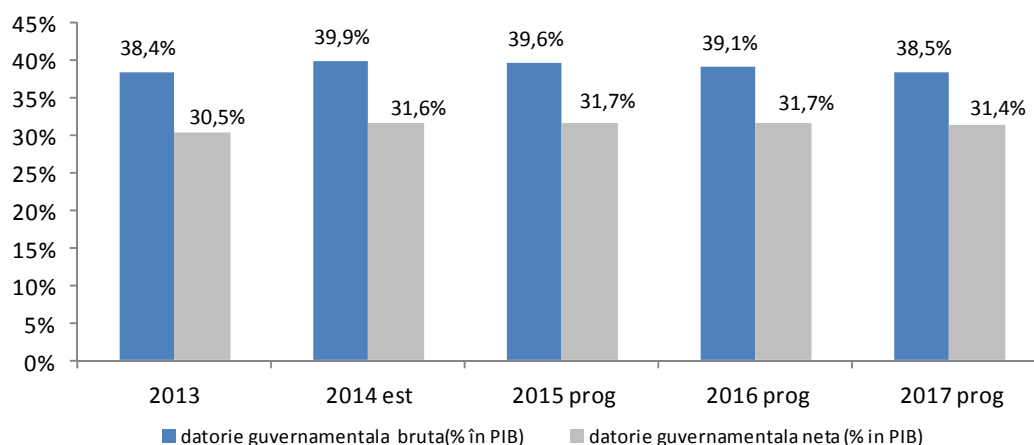
Grafic 9 – Datoria guvernamentală brută conform metodologiei UE

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

Dacă se au în vedere activele financiare lichide²², nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) în perioada de analiză nu va depăși 32% din PIB.

Grafic 9 – Datoria guvernamentală conform metodologiei UE

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

Factorii care au influență asupra modificării ponderii datoriei guvernamentale în PIB în perioada 2014-2017, inclusiv ajustările stoc-fluxuri sunt prezentați în anexa 4.

²² AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale)

4. ANALIZA DE SENZITIVITATE ȘI COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ

4.1 RISCURI

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de natură externă. Economia românească ca parte a economiei europene depinde de contextul economic internațional.

Recentele previziuni ale Comisiei Europene confirmă așteptările ca revenirea economică în UE începută în trimestrul al doilea din acest an să continue și să se accelereze anul viitor. În caz contrar, reducerea cererii din UE și mai ales din țările care sunt principalii parteneri comerciali ai României va afecta – prin intermediul exportului dar și al fluxurilor investiționale – creșterea produsului intern brut. Între riscurile externe la adresa perspectivelor macroeconomice se mențin și cele legate de fragilitatea piețelor financiare, de incertitudinea politicii fiscale a SUA, precum și tensiunile geopolitice care ar putea conduce la o creștere mai mare a prețurilor la energie.

Pe plan intern, riscurile sunt în general echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne. După anul agricol 2013 foarte bun, dacă condițiile climatice vor fi defavorabile în 2014, producția agricolă ar putea înregistra o contracție foarte accentuată cu efect direct în inflație și creșterea economică.

Ca risc cu impact în toate sectoarele economice și cu deosebire asupra întreprinderilor mici și mijlocii trebuie subliniată politica restrictivă de creditare a sectorului bancar, cu toate că rata de politică monetară a fost relaxată. Ca urmare a evoluțiilor din ultimele luni se așteaptă o ușoară revigorare a creditului bancar, dar pentru atingerea obiectivelor de creștere economică din 2014 este nevoie de o extindere semnificativă a creditării agenților economici și a populației.

Referitor la dinamica regională, există o serie de elemente ce indică o situație pozitivă a României, comparativ cu cea a altor țări.

În primul rând, la modul general, dependența României de resursele de energetice externe este redusă, comparativ cu cea a altor state membre. În plus, în anul 2013 a avut loc o scădere semnificativă a importurilor energetice de produse petroliere și a gaze naturale, ca urmare a scăderii consumului energetic din economie, în mare parte generată de restrângerea activității consumatorilor energofagi. Dependența energetică a țării a scăzut și datorită creșterii importanței resurselor regenerabile, pe fondul investițiilor masive din ultimii ani, stimulate de subvenționarea sectorului prin acordarea de certificate verzi, sub impulsul măsurilor de liberalizare a pieței energiei.

În al doilea rând, aproximativ 70% din fluxurile comerciale ale României sunt orientate în cea mai mare parte către țări UE. În al treilea rând, sursa investițiilor străine directe în România, pe anul 2012, este, în cea mai mare proporție din Olanda, Austria, Germania, Franța și Italia.

De asemenea, sectorul bancar românesc este format din bănci cu capital preponderent european, ceea ce, alături de ceilalți factori menționați, poziționează România favorabil în dinamica geopolitică din regiune.

4.2 SENZITIVITATEA PROIECȚIILOR BUGETARE PENTRU DIFERITE SCENARII ȘI IPOTEZE

Elasticitatea variabilelor bugetare

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluția ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și creșterea economică, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare a variației variabilelor economice considerate independent, având ca bază anul 2014. Comparativ cu scenariul de bază, ținând cont de ponderea în total venituri bugetare, cel mai ridicat risc este asociat cu încasările din contribuții sociale și impozite indirecte (-0,08% din PIB în special TVA-ul). Astfel, cel mai ridicat impact negativ în condițiile reducerii creșterii economice cu 1pp (care implică reducerea simultan a nivelului angajărilor și salariilor se reflectă în evoluția contribuțiilor sociale (-0,17% din PIB). În acest context este important de remarcat decizia guvernului privind flexibilizarea și stimularea pieței muncii prin măsurile recent aprobate.

Tabel 8 – Sensitivitatea veniturilor bugetului general consolidat față de modificările variabilelor macroeconomice

Categoria de impozite și taxe (ponderea în PIB)	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (pp)	Modificări ale veniturilor (% din PIB) 2014
1. Impozitul pe venit (3,5%)	Salariul mediu brut	Redus cu 1	-0,037
	Nivelul de angajare	Redus cu 1	-0,028
	Produs intern brut	Redus cu 1	
2. Contribuțiile la asigurări sociale (8,6%)	Salariul mediu brut	Redus cu 1	-0,088
	Nivelul de angajare	Redus cu 1	-0,077
	Produs intern brut	Redus cu 1	
3. Impozitul pe profit (1,7%)	Salariul mediu brut	Redus cu 1	0,021
	Nivelul de angajare	Redus cu 1	0,021
	Produs intern brut	Redus cu 1	-0,016
4. Taxa pe valoarea adăugată (8,2%)	Salariul mediu brut	Redus cu 1	-
	Nivelul de angajare	Redus cu 1	-
	Produs intern brut	Redus cu 1	-0,080
Total	Salariul mediu brut	Redus cu 1	-0,104
	Nivelul de angajare	Redus cu 1	-0,084
	Produs intern brut	Redus cu 1	-0,096

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

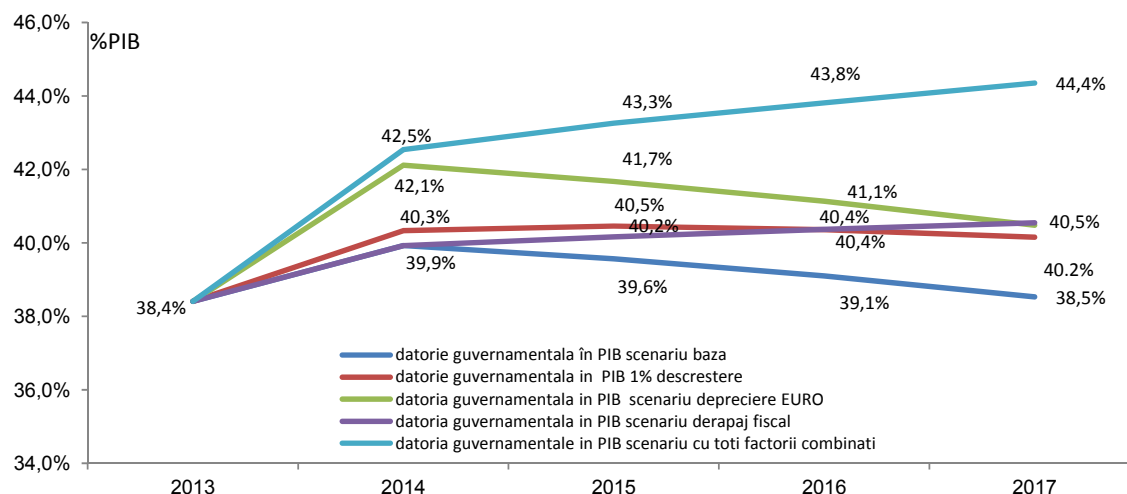
4.3. SENZITIVITATEA DATORIEI PUBLICE

Analiza de sensibilitate a datoriei publice²³

1) influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal²⁴ asupra soldului datoriei guvernamentale, și

2) influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi.

Grafic 10 – Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

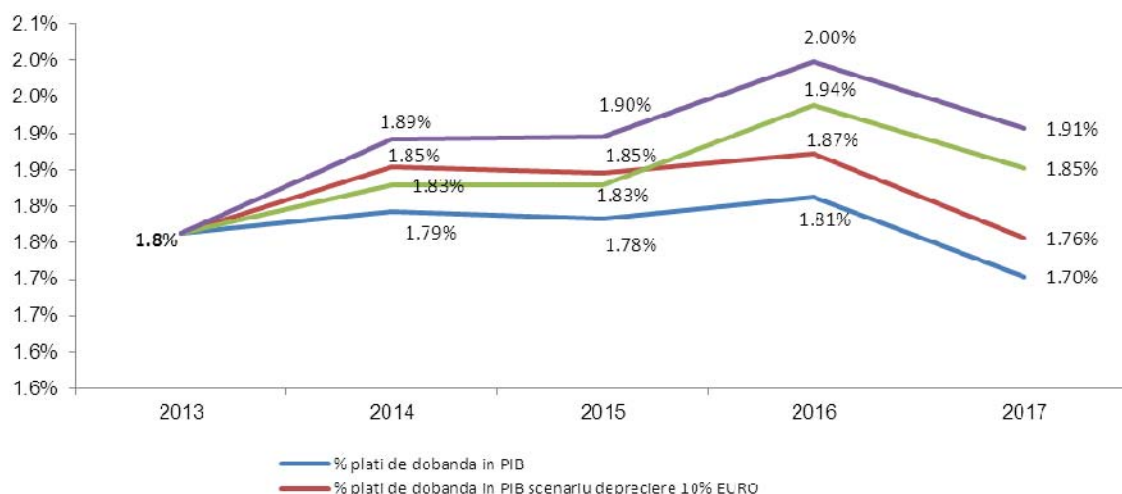
În graficul 11 se observă că influența unei scăderi economice cu 1% din PIB ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, de creștere cu 1,7% din PIB în anul 2017, iar deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro²⁵, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 2,0 % din PIB în 2017. Un derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de cca 2% din PIB în perioada 2015 – 2017, ar conduce la o creștere a nivelului de îndatorare cu până la 2.0% din PIB în 2017, în timp ce influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB determina o creștere a acestui indicator cu 5,9% din PIB în anul 2017.

²³ Toți indicatorii utilizați în acest subcapitol sunt în conformitate cu metodologia UE

²⁴ Deficitul cash de finanțat de 2% din PIB

²⁵ și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință de apreciere.

Grafic 11 – Factorii de influență asupra plăților de dobândă

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

În graficul 12 se observă că deprecierea monedei naționale față de Euro²⁶ ar avea un impact negativ scăzut asupra plăților de dobândă, în sensul creșterii ponderii acestora în PIB cu pâna la 0,06% din PIB în anul 2017, în timp ce creșterea ratelor de dobândă cu 1% ar conduce la o creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,15% în anul 2017. Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă ar determina o creștere a acestor plăți cu 0,21% din PIB în anul 2017.

4.4. COMPARAREA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ

Scenariul macroeconomic de dezvoltare pe termen mediu prezentat în acest program nu diferă semnificativ față de cel din ediția precedentă a Programului de Convergență, respectiv ediția aprilie 2013, în ceea ce privește evoluția PIB. Diferențele dintre cele două programe sunt determinate, în principal, de revizuirea datelor statistice pentru perioada 2010-2012 și publicarea celor provizorii pentru 2013, precum și de efectul de bază determinat de modificările de structură implicate de acestea.

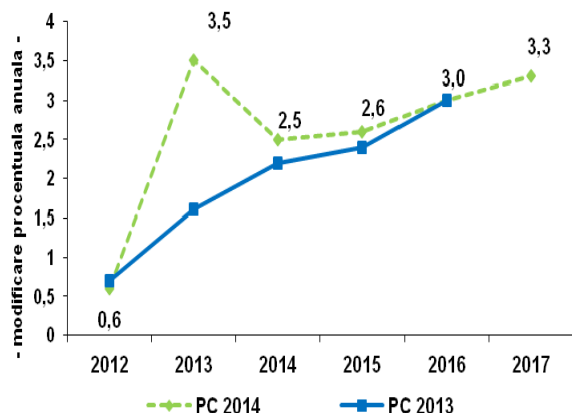
Astfel, în ediția precedentă a Programului de Convergență s-a estimat că produsul intern brut se va majora cu 1,6% în 2013. Realizările statistice, care au contabilizat performanța puternică a exporturilor ca urmare a unei producții industriale, precum și producția agricolă deosebită, au evidențiat o creștere a produsului intern brut de 3,5%.

Ca urmare a acestei evoluții, pentru anul 2014 se prevede o majorare a PIB de 2,5% comparativ cu majorarea de 2,2% prognozată în varianta anterioară, având ca suport, în principal, cererea internă. Pentru perioada 2015-2017 prognoza prevede accelerarea activității economice, cu un ritm de creștere în 2015 ușor mai ridicat decât în varianta

²⁶ Idem 25.

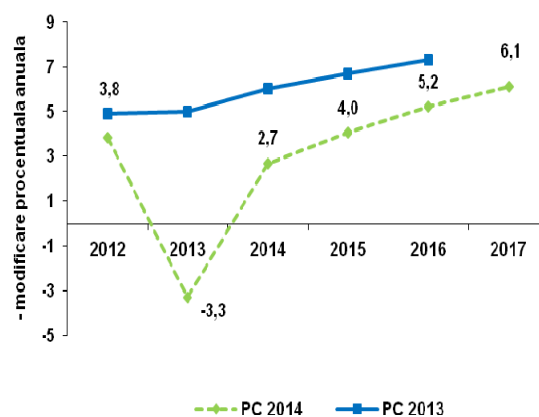
precedentă, respectiv 2,6% față de 2,4% și menținerea la 3% pentru 2016, urmat de 3,3% în 2017, cererea internă, în special formarea brută de capital fix, reprezentând motorul creșterii.

Grafic 13 - Comparație între prognozele creșterii PIB

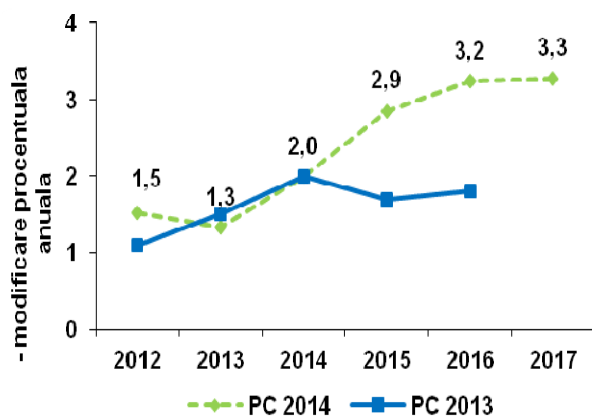
Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Grafic 14 - Comparație între prognozele creșterii FBCF

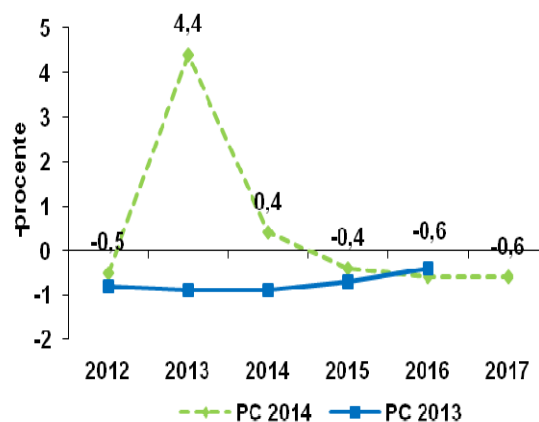
Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Grafic 15 - Comparație între prognozele creșterii consumului privat

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Grafic 16 - Comparație între contribuțiile exportului net la creșterea PIB

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

5. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANTELOR PUBLICE

Ultimul *Raport privind sustenabilitatea finanțelor publice*, publicat în anul 2012, analizează viabilitatea finanțelor publice din statele membre ale UE, pe fondul impactului financiar, economic și fiscal al crizei declanșate în anul 2008 și al evoluției îmbătrânirii populației, conform Raportului privind îmbătrânirea populației. Acest Raport se realizează cu o periodicitate de trei ani. Statele membre ale UE se află în faza de elaborare a noului set de proiecții privind sustenabilitatea finanțelor publice pe termen lung, exercițiu ce va avea ca an de început anul 2013 (în loc de 2010) și același orizont de prognoză, respectiv 2060.

În ceea ce privește situația României, exercițiul de raportare 2012 a evidențiat lipsa, pe termen scurt, a riscurilor la adresa sustenabilității, un nivel scăzut al acestora pe termen mediu și unul moderat pe orizontul de proiecție, respectiv al anului 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercițiu, se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB va coborî până la finele perioadei de proiecție sub media UE calculată în Raportul din 2012. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB, însă ar putea fi avute în vedere măsuri de consolidare pentru a limita creșterea costurilor cu îmbătrânirea populației (în special cele cu pensiile).

De notat evaluarea pozitivă, față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea, când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene.

Creșterea cheltuielilor bugetare la nivelul Uniunii Europene a fost revizuită în scădere, conform Raportului 2012 privind îmbătrânirea populației, în comparație cu exercițiul din 2009. În 18 din cele 27 de state membre, variația totală a costurilor bugetare a fost în scădere în perioada cuprinsă între cele două Rapoarte. Această tendință continuă, pe fondul ajustărilor și reformelor din sectoarele pensiilor, sănătății și asistenței sociale inițiate de statele membre.

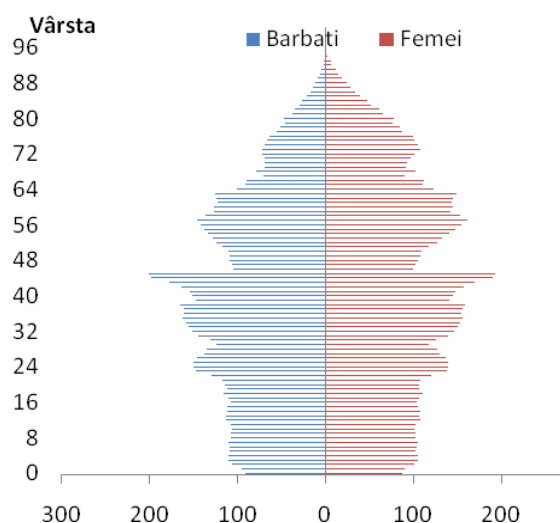
Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației, indică, pentru România, un spor de 5,8 p.p. din PIB pentru perioada 2013-2060 (4,4 p.p. pentru perioada 2010-2060, media europeană conform *Raportului 2012 privind îmbătrânirea populației* fiind de 2,9 p.p.). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 2,5 p.p. din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu pensiile (media europeană 1,4 p.p.)
- 2,0 p.p. din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu îngrijirea sănătății și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2,0 p.p.)

Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

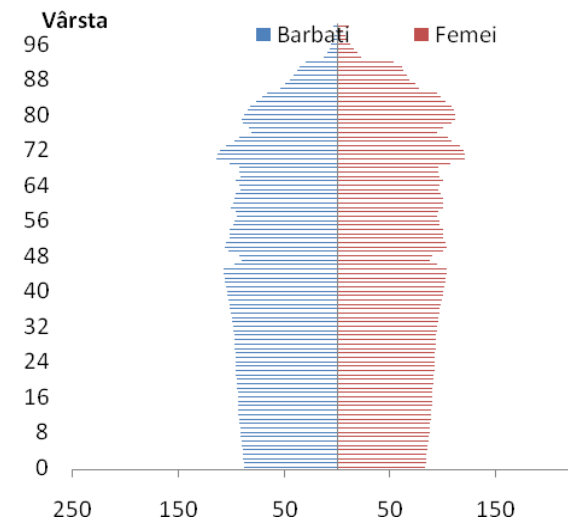
Grafic 12 – Structura populației: 2013–2060

Structura Populației României în anul 2013

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Structura Populației României în anul 2060

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

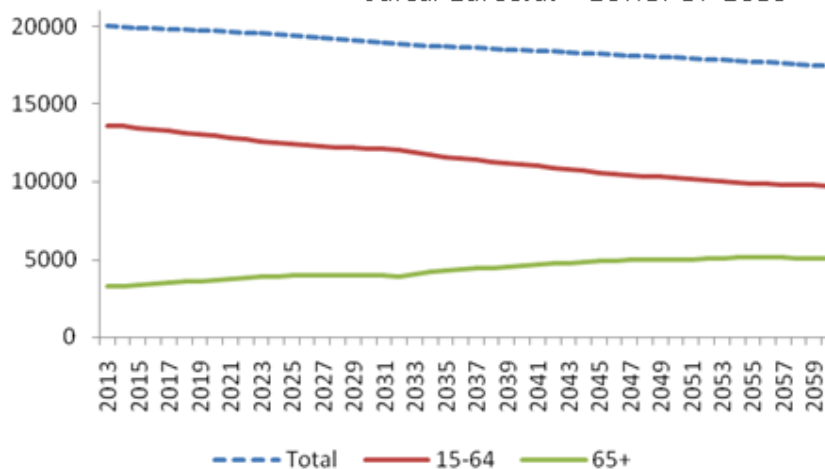
Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-65 de ani) crește semnificativ, ceea ce înseamnă că în perspectiva următorilor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

Grafic 13 – Evoluția populației

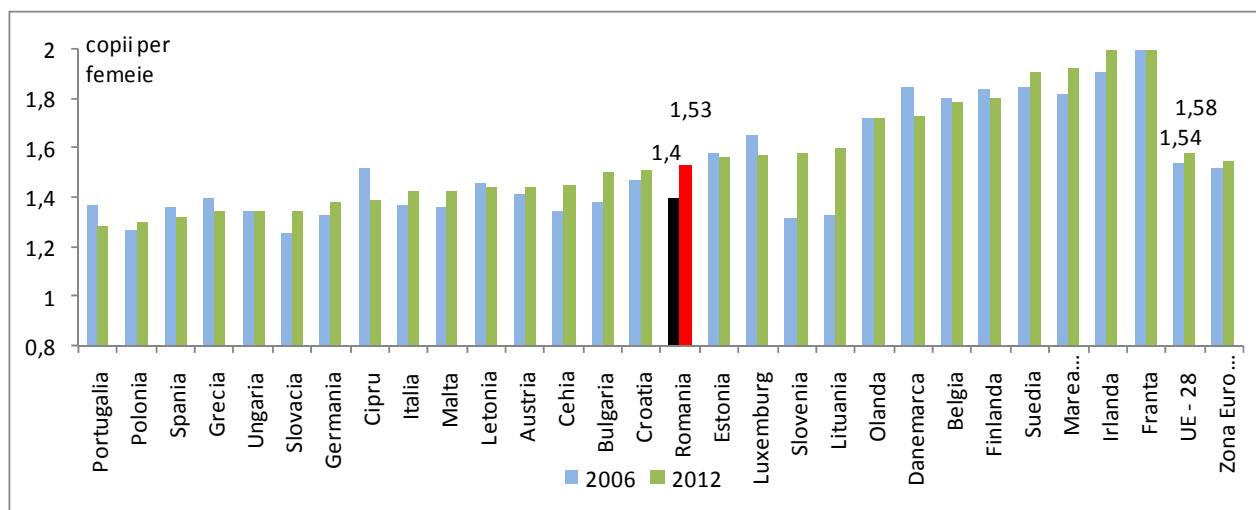
Mii persoane

Sursa: Eurostat – EUROPOP 2013

Compoziția pe vârste a populației va fi profund afectată în perioada 2013-2080: ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) va înregistra o scădere semnificativă de 28,6% în perioada intervalului de prognoză în timp ce ponderea populației cu vârsta peste 65 de ani va crește în acest interval cu 54,9%.

Grafic 14 – Rata fertilității

Sursa: Eurostat

Procesul de îmbătrânire a populației este și o consecință a nivelului scăzut al fertilității României: în anul 2012 rata de fertilitate a fost de 1,53 copii per femeie, situându-se sub nivelul optim de reproducere, aceasta urmând, conform estimărilor Eurostat, să crească la 1,83 în anul 2060.

Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru România²⁷, indică o scădere semnificativă a populației, cu 2,6 milioane persoane mai puțin în 2060 comparativ cu anul 2013.

Deși populația tânără este în scădere ca urmare a numărului tot mai redus al femeilor aflate la vârsta de fertilitate, există totuși o serie de semnale pozitive din creșterea ratei de fertilitate.

Tabel 9 – Indicatori Demografici

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Rata de fertilitate	1,65	1,73	1,79	1,81	1,82	1,83
Populatie Total mil.	20,02	19,69	19,00	18,46	17,97	17,44
din care:						
Bărbați	9,76	9,59	9,26	9,02	8,81	8,57
Femei	10,26	10,10	9,74	9,44	9,16	8,87

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Speranța de viață la naștere						
Bărbați	70,8	72,8	75,4	77,8	80,0	82,0
Femei	77,9	79,5	81,6	83,5	85,2	86,8

²⁷ Eurostat – EUROPOP 2013

Speranța de viață la vârsta de 65 ani						
Bărbați	14,5	15,5	16,9	18,3	19,6	20,8
Femei	17,8	18,8	20,1	21,4	22,7	23,9

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

În România, speranța de viață la naștere pentru bărbați este estimată să crească cu aproximativ 11,2 ani pe parcursul perioadei de proiecție, de la 70,8 în 2013 la 82,0 în 2060. Speranța de viață la naștere este estimată să crească cu 8,9 ani pentru femei, de la 77,9 în 2013 la 86,8 în 2060, ceea ce indică o ușoară convergență a speranței de viață între bărbați și femei.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Tabel 10 – Prognoza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2010	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	9,4	8,1	8,6	9,3	10,5	11,5	11,9
Pilonul 2 de pensii	-	-	0,1	0,5	1,2	1,5	1,1

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,1% din PIB în anul 2013 la circa 11,9% din PIB pentru finele perioadei de prognoză.

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, un vârf al acestui indicator fiind așteptat în jurul anului 2050, cu atingerea unei ponderi de 1,5% din PIB.

6. CALITATEA FINANTELOR PUBLICE

Una din prioritățile Guvernului României pentru perioada următoare este continuarea consolidării calității finanțelor publice prin îmbunătățirea eficienței, transparenței și responsabilității în utilizarea resurselor publice. Guvernul României se angajează să continue procesul de consolidare fiscală sustenabilă și asigurarea unui cadru fiscal-bugetar favorabil dezvoltării mediului economic privat și public. În acest sens, o caracteristică importantă a politicii bugetare o reprezintă creșterea eficienței alocărilor bugetare în vederea creării spațiului de manevră pentru domenii prioritare cu influență asupra creșterii economice: proiecte de infrastructură, educație, cercetare etc.

În vederea consolidării managementului finanțelor publice, Guvernul continuă procesul de implementare a reformelor care au drept scop îmbunătățirea sistemelor privind controlul angajamentelor și raportarea fiscală, prevenirea arieratelor și o gestionare mai bună a riscurilor fiscale. În acest sens, situațiile privind arieratele unităților administrativ-teritoriale sunt publicate lunar începând cu sfârșitul lunii septembrie 2013. S-au înregistrat progrese în implementarea sistemului de control al angajamentelor prin formularea unor definiții standard pentru angajamente și se are în vedere extinderea sistemului de control al acestora la nivelul tuturor entităților.

6.1. VENITURILE BUGETARE

Codul Fiscal este elaborat astfel încât să asigure predictibilitatea sistemului fiscal. Se are în vedere sporirea competitivității fiscale a mediului de afaceri prin: a) lărgirea bazei de impozitare; b) simplificarea sistemului de taxe; c) creșterea colectării veniturilor bugetare; d) reducerea evaziunii fiscale.

Astfel, începând cu anul 2009 numărul taxelor din domeniul non-fiscal a fost redus cu 50%, de la 491 de taxe în anul 2009 la 252 de taxe în prezent. Din acestea, 101 reprezintă taxe și tarife de autorizare.

În ceea ce privește administrarea fiscală, se urmărește creșterea eficienței colectării și eficacității în combaterea fenomenelor de fraudă și evaziune fiscală. Astfel, a avut loc crearea structurii antifraudă prin reorganizarea controlului operativ în cadrul aparatului propriu al Agenției Naționale de Administrare Fiscală, respectiv crearea unui mecanism unic de control care să înlăture paralelismele și să elimine astfel evaluarea fiscală diferită a aceleiași operațiuni economice și care să fie în deplină concordanță cu angajamentele asumate de România față de organismele financiare internaționale.

Principalele obiective în vederea creșterii administrării fiscale vizează în special combaterea fermă a evaziunii fiscale, îmbunătățirea conformării voluntare, precum și creșterea eficienței colectării veniturilor bugetare.

Pentru îmbunătățirea capacității de colectare se au în vedere proceduri simple și moderne, respectiv utilizarea pe scară largă a internetului, prin trimiterea on-line a declarațiilor fiscale pentru plata taxelor.

Reformele fiscale ce vor fi întreprinse pentru perioada următoare au fost concepute astfel încât să prevină noi presiuni ale cheltuielilor, să îmbunătățească procesul bugetar și să asigure eficiența colectării veniturilor și operațiunilor bugetare pe termen mediu. Aceasta înseamnă așezarea la baza politicii publice a performanțelor activităților finanțate și alocarea fondurilor pe criteriul eficienței.

În ceea ce privește combaterea evaziunii fiscale, ca axă prioritară a activității de administrare fiscală, structurile de specialitate au intensificat activitatea de control și inspecții²⁸. Rezultatele s-au materializat în obligații fiscale suplimentare, sesizări penale, prejudicii.

Pe de altă parte, Acordul de Parteneriat 2014-2020 al României solicitat de Comisia Europeană fiecărui stat membru, stabilește prioritățile de finanțare ale României, pentru atingerea obiectivelor prevăzute în strategia Europa 2020. Se va urmări eficientizarea implementării și reducerea poverii administrative, alocarea fondurilor fiind orientată către obținerea unui impact semnificativ al investițiilor, respectiv continuitatea intervențiilor sustenabile din actuala perioadă de programare.

6.2. CHELTUIELILE BUGETARE

Controlul cheltuielilor bugetare reprezintă un element esențial al angajamentelor Guvernului de a reduce deficitul bugetar.

Obiectivele cheie pe termen mediu sunt:

- Creșterea spațiului fiscal pentru investiții;
- Îmbunătățirea sustenabilității pe termen mediu și lung;
- Creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene;
- Creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.

Pentru asigurarea resurselor bugetare necesare pentru susținerea investițiilor și sectoarelor economice, Guvernul își propune consolidarea substanțială a politicilor bugetare prin:

- întărirea disciplinei bugetare prin plata arieratelor bugetului de stat, ale autorităților locale și întreprinderilor de stat precum și măsuri pentru prevenirea formării de noi arierate;
- creșterea eficienței alocărilor bugetare prin reforma investițiilor publice, orientarea substanțială a fondurilor pentru cofinanțarea proiectelor europene și finanțarea cu prioritate, din resurse proprii;
- consolidarea cadrelor bugetare naționale, a instituțiilor fiscale în concordanță cu angajamentele asumate prin Pactul Fiscal;
- transparență în utilizarea fondurilor publice și bune practici de raportare bugetară.

²⁸ Cu 20,7% mai mult în 2013 față de 2012

7. CARACTERISTICILE INSTITUȚIONALE ALE FINANTELOR PUBLICE

7.1. REGULI FISCALE

Prevederile Directivei 85/2011 și ale Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare au fost implementate în legislația națională prin Legea nr.377/2013 care modifică Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, după cum urmează:

1. Introducerea unei reguli fiscale numerice privind deficitul bugetar structural, care se consideră respectată dacă este îndeplinită una din următoarele condiții:

- Obiectivul bugetar pe termen mediu nu depășește o limită inferioară a soldului structural anual al administrației publice de -0,5% din produsul intern brut la prețurile pieței;
- Atunci când raportul dintre datoria publică calculată conform metodologiei Uniunii Europene și produsul intern brut, la prețurile pieței, este semnificativ sub nivelul de 60 % și când riscurile în ceea ce privește sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice sunt scăzute, limita inferioară a obiectivului bugetar pe termen mediu nu poate depăși un sold structural anual al administrației publice de cel mult -1,0 % din produsul intern brut, la prețurile pieței;
- Deficitul structural anual al administrației publice converge către obiectivul bugetar pe termen mediu conform unui calendar de ajustare agreat cu instituțiile Uniunii Europene în conformitate cu Regulamentul (CE) al Consiliului nr.1466/1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice

2. Introducerea unui mecanism de corecție care se declanșează automat în cazul deviațiilor de la regula de deficit bugetar structural:

- Se activează în cazul constatării unei devieri de la obiectivul bugetar pe termen mediu (devierea este considerată importantă dacă este de cel puțin 0,5 % din PIB într-un an și de cel puțin 0,25 % din PIB în medie pe an, în doi ani consecutivi);
- Măsurile de corectare a devierii sunt formulate în termeni cuantificabili, eșalonate pe ani și vor produce efecte cel târziu asupra exercițiului bugetar al următorului an;
- Măsurile de corectare a devierii sunt proporționale cu dimensiunea devierii;
- Măsurile de corectare a devierii vor asigura implementarea recomandărilor adresate României de către instituțiile Uniunii Europene precum și un ritm de corectare stabilit în conformitate cu Pactul de Stabilitate și Creștere;
- Măsurile de corectare a devierii sunt aplicate cu prioritate acelor bugete sau entități componente ale administrației publice care au generat devierea

3. Introducerea unei clauze derogatorii în cazul manifestării unor circumstanțe extraordinare:

- Permite nerespectarea regulii fiscale privind deficitul bugetar structural, inclusiv neaplicarea mecanismului de corecție;
- Circumstanțe extraordinare = un eveniment neobișnuit asupra căruia autoritățile administrației publice nu au niciun control și care are o influență majoră asupra poziției financiare a administrației publice sau perioade de recesiune economică severă, astfel cum este definită în Pactul de Stabilitate și Creștere revizuit;
- Începerea și încetarea manifestării unor circumstanțe extraordinare fac obiectul opiniei Consiliului Fiscal, iar Guvernul are obligația de a informa Parlamentul și Comisia Europeană.

4. Introducerea unei reguli fiscale numerice privind datoria publică:

- Datoria publică conform metodologiei Uniunii Europene nu va depăși 60% din PIB;
- În cazul în care raportul dintre datoria publică conform metodologiei Uniunii Europene și PIB depășește valoarea de referință de 60% din PIB, datoria publică se va reduce cu o rată medie de 5 la sută pe an.

5. Introducerea unor praguri intermediare prudențiale pentru datoria publică, inclusiv măsuri automate în cazul depășirii acestora:

- Dacă: 45% din PIB < datoria publică < 50% din PIB
 - Atunci: Ministerul Finanțelor Publice prezintă Guvernului un raport privind justificarea creșterii datoriei și prezintă propuneri pentru menținerea acestui indicator la un nivel sustenabil;
- Dacă: 50% din PIB < datoria publică < 55% din PIB
 - Atunci: program pentru reducerea ponderii datoriei publice în PIB, care cuprinde, fără a se limita la acestea, măsuri care determină înghețarea cheltuielilor totale privind salariile din sectorul public;
- Dacă: 55% din PIB < datoria publică < 60% din PIB
 - Atunci: în plus față de măsurile de la punctul 2, Guvernul inițiază măsuri care să determine înghețarea cheltuielilor totale privind asistența socială din sistemul public.

6. Introducerea de noi standarde de calitate pentru prognozele macroeconomice utilizate la planificarea bugetară:

- Cadrul macroeconomic pe care se fundamentează Strategia fiscal-bugetară utilizează cele mai actuale informații și reprezintă scenariul macrofiscal cel mai probabil sau un scenariu mai prudent;
- Cadrul macroeconomic din Strategia fiscal-bugetară conține o declarație privind concordanța sau diferențele față de cele mai recente prognoze ale Comisiei

Europene. Diferențele semnificative dintre scenariul macrobugetar ales și previziunile Comisiei Europene sunt descrise și motivate, în special dacă nivelul sau creșterea variabilelor din ipotezele externe se îndepărtează în mod semnificativ de valorile menționate în previziunile Comisiei.

- În cazul în care Consiliul fiscal constată deviații persistente de același sens ale prognozelor macroeconomice față de datele efective, care s-au înregistrat pe o perioadă de cel puțin patru ani consecutivi, Guvernul ia măsurile necesare și le face publice.

7. Întărirea rolului Consiliului fiscal în ceea ce privește monitorizarea respectării și aplicării regulilor fiscale:

- Referitor la monitorizarea respectării și aplicării regulilor fiscale numerice, inclusiv a celor privind mecanismul de corecție și circumstanțele extraordinare. Astfel, Consiliul Fiscal emite opinii în cazul:
 - manifestării circumstanțelor extraordinare;
 - măsurilor de corectare a devierii;
- Guvernul trebuie să explice diferențele de opinie față de Consiliul Fiscal.

7.2. INSTITUȚII FISCALE

În scopul de a proteja obiectivele și principiile enumerate mai sus, Consiliul Fiscal, autoritate independentă înființată prin Legea Responsabilității Fiscal-bugetare (Legea 69/2010), are ca obiectiv sprijinirea Guvernului și a Parlamentului în elaborarea și implementarea politicii fiscal-bugetare și de a promova transparența și sustenabilitatea finanțelor publice.

În realizarea acestui obiectiv, Consiliul fiscal îndeplinește o sferă largă de atribuții: evaluează proiecțiile macroeconomice avute în vedere la fundamentarea prognozei de venituri a bugetului general consolidat, estimează impactul pachetelor de măsuri de natură a influența soldul bugetar, analizează execuția bugetară și măsura în care aceasta corespunde țăintelor propuse, monitorizează respectarea regulilor fiscale, emite recomandări privind politica fiscală curentă și viitoare.

7.3. GUVERNANȚA STATISTICĂ

România a realizat în ultimii ani progrese în ceea ce privește îmbunătățirea prognozei fiscale și a practicilor de formulare bugetară. Pentru a consolida transparența fiscală și a asigura o mai bună conordanță cu Sistemul European de Conturi (ESA), se dezbată în prezent un plan de acțiuni pe termen mediu menit să îmbunătățească aria de acoperire a datelor fiscal-bugetare și macroeconomice, a perioadelor și termenelor de raportare, concomitent cu creșterea calității și integrității raportării acestora.

ANEXE

Tabel Nr. 1 a – Proiecții macroeconomice

	CODUL	2013	2013	2014	2015	2016	2017
	SEC						
		NIVEL ¹⁾	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
		MLD.LEI					
1. PIB real	B1*g	607,4	3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
2. PIB nominal	B1*g	628,6	7,1	5,4	5,5	5,5	5,6
COMPONENTELE PIB-ULUI REAL							
3. Cheltuielile consumului privat	P3	377,8	1,3	2,0	2,9	3,2	3,3
4. Cheltuielile consumului public	P3	87,4	-1,8	1,8	1,7	2,5	1,7
5. Formarea brută de capital fix	P51	149,2	-3,3	2,7	4,0	5,2	6,1
6. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori (% din PIB)	P52+ P53	-5,2	-0,9	-0,6	-0,3	0,1	0,1
7. Exporturi de bunuri și servicii	P6	270,7	13,5	6,6	4,7	4,5	5,0
8. Importuri de bunuri și servicii	P7	272,6	2,4	5,6	5,5	5,8	6,1
CONTRIBUȚII LA CREȘTEREA PIB							
14. Cererea internă finală			-0,3	2,1	3,0	3,6	3,9
15. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori	P52+ P53		-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
16. Export net	B11		4,4	0,4	-0,4	-0,6	-0,6

¹⁾Nivelul real al PIB și al componentelor sale este în prețurile anului precedent

Tabel Nr. 1 b – Evoluția prețurilor

	2013	2014	2015	2016	2017
	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. Deflatorul PIB	3,5	2,8	2,8	2,4	2,3
2. Deflatorul consumului privat	4,4	2,8	2,6	2,3	2,1
3. Indicele armonizat al prețurilor de consum	3,2	2,5	3,3	3,0	2,7
4. Deflatorul consumului public	7,0	4,6	3,5	2,7	2,4
5. Deflatorul investițiilor	-0,7	2,5	2,2	2,1	2,0
6. Deflatorul exportului (bunuri și servicii)	-2,1	1,1	1,0	0,7	0,4
7. Deflatorul importului (bunuri și servicii)	-1,5	2,4	1,5	0,6	0,3

Tabel Nr. 1 c - Evoluția pieței forței de muncă

	CODUL SEC	2013	2013	2014	2015	2016	2017
		NIVEL MII PERS.	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. Populația ocupată totală ¹⁾		9189,7	-0,1	0,2	0,3	0,3	0,3
2. Populația ocupată, mii ore lucrate ²⁾		17265273	-0,5	0,3	0,4	0,5	0,5
3. Rata șomajului - % ³⁾		729,7	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7
4. Productivitatea muncii ⁴⁾			3,7	2,3	2,3	2,7	2,9
5. Productivitatea muncii orare ⁵⁾			4,0	2,2	2,2	2,5	2,7
6. Compensația salariaților – mil. lei	D1	208411	6,5	6,2	5,6	5,7	5,7
7. Compensația pe salariat - lei		33261	5,7	5,6	4,9	5,0	5,0

¹⁾ Populația ocupată, definiția pentru conceptul intern din conturi naționale

²⁾ Definiția din conturi naționale

³⁾ Definiția armonizată cu Eurostat (Labour Force Survey – AMIGO)

⁴⁾ PIB real pe persoană ocupată

⁵⁾ PIB real pe oră lucrată

Tabel Nr. 1 d – Balanțele sectoriale

% din PIB	CODUL SEC	2013	2014	2015	2016	2017
1. Soldul net, față de restul lumii	B9	1,1	1,2	0,7	0,9	0,8
Din care:						
- balanța bunurilor și serviciilor		-0,5	-0,6	-1,2	-1,7	-2,1
- balanța veniturilor și transferurilor		-0,6	-0,4	-0,3	0,2	0,1
- contul de capital		2,2	2,2	2,2	2,4	2,8
2. Soldul net al sectorului privat	B.9	3,4	3,4	2,1	2,2	1,9
3. Soldul net al sectorului guvernamental	EDP B.9	-2,3	-2,2	-1,4	-1,3	-1,1
4. Discrepanța statistică		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel Nr. 2 a– Proiecția bugetului consolidat

	CODUL SEC	2013	2013	2014	2015	2016	2017
		NIVEL MIL.LEI	% DIN PIB				
Soldul net (EDP B9), pe sub-sectoare							
1. Buget consolidat	S.13	-14308,2	-2,3	-2,2	-1,4	-1,3	-1,1
2. Administrația centrală	S.131	-18068,8	-2,9	-2,3	-1,4	-1,2	-1,0
3. Administrația de stat	S.132	M	M	M	M	M	M
4. Administrația locală	S.133	870,2	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
5. Fonduri de asigurări sociale	S.134	2890,4	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0
Buget consolidat (S13)							
6. Încasări totale	TR	205503,0	32,7	33,4	33,6	33,9	34,0
7. Cheltuieli totale	TE ¹⁾	219811,2	35,0	35,6	35,0	35,2	35,1
8. Soldul net	EDP B.9	-14308,2	-2,3	-2,2	-1,4	-1,3	-1,1
9. Dobânzi	EDP D.41	11077,4	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
10. Balanța primară ²⁾		-3230,8	-0,5	-0,4	0,4	0,5	0,6
11. One-off și alte măsuri temporare ³⁾		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Componente de venituri selectate							
12. Impozite totale (12=12a+12b+12c)		117617,7	18,7	19,2	19,4	19,6	19,8
12a. Impozite pe producție și import	D.2	80047,6	12,7	13,0	13,1	13,1	13,2
12b. Impozite curente pe venit, avuție, etc.	D.5	37570,1	6,0	6,2	6,3	6,5	6,6
12c. Impozite pe capital	D.91						
13. Contribuții sociale	D.61	55275,5	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
14. Venituri din proprietate	D.4	4911,3	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
15. Alte ⁴⁾		27698,5	4,4	4,5	4,5	4,7	4,6
16=6. Venituri totale	TR	205503,0	32,7	33,4	33,6	33,9	34,0
p.m.: povara fiscală (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995) ⁵⁾							
Componente de cheltuieli selectate							
17. Remunerare angajați + consum intermediar	D.1+P.2	84220,3	13,4	14,0	13,9	13,7	13,3
17a. Remunerare angajați	D.1	51124,1	8,1	8,0	8,0	7,9	7,6
17b. Consum intermediar	P.2	33096,2	5,3	6,0	5,9	5,8	5,7
18. Contribuții sociale (18=18a+18b)		77619,6	12,3	12,0	11,7	11,5	11,4
din care Ajutoare de șomaj ⁶⁾		1214,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
18a. Contribuții sociale în natură	D.6311, D.6312, D.63131	9545,6	1,5	1,3	1,2	1,1	1,1
18b. Contribuții sociale, altele	D62	68074,0	10,8	10,7	10,5	10,4	10,3
19=9. Dobânzi	EDP D.41	11077,4	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
20. Subvenții	D.3	2018,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
21. Formarea brută de capital fix	P.51	27992,7	4,5	4,8	4,6	5,1	5,6
22. Transferuri de capital	D.9	5296,2	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9
23. Altele ⁷⁾		11586,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
24=7. Cheltuieli totale	TE1	219811,2	35,0	35,6	35,0	35,2	35,1

¹⁾ Ajustate cu fluxul net de swap, adică TR-TE=EDP B9

²⁾ Balanța primară este calculată ca (EDP B9, punctul 8) plus (EDP D.41, punctul 9)

³⁾ Semnul plus înseamnă reducerea deficitului ca urmare a măsurilor one-off

⁴⁾ P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9 (diferit de D.91)

⁵⁾ Inclusiv cele colectate de UE și inclusiv ajustarea cu taxele și contribuțiile sociale necollectate (D.995)

⁶⁾ Include beneficiile în numerar (D.621 și D.624) și în natură (D.631), legate de ajutoarele de șomaj

⁷⁾ D.29+D4 (diferit de D.41)+D.5+D.7+D.9+P.52+P.53+K.2+D.8

Tabel nr. 2 b – Proiecții în situația păstrării politicilor actuale¹

	2013	2013	2014	2015	2016	2017
	Nivel	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB
1. Total venituri în situația păstrării politicilor actuale	205503,0	32,7	33,4	33,6	33,9	34,0
2. Total cheltuieli în situația păstrării politicilor actuale	219811,2	35,0	35,6	35,0	35,2	35,1

¹⁾ Proiecțiile trebuie să înceapă la momentul la care Programul de Stabilitate sau Convergență este redactat și arată trendul veniturilor și cheltuielilor presupunând ca nu are loc “nici o modificare de politici”, cum e definit la p.15. Prin urmare, cifrele pentru X-1 vor corespunde cu datele actuale pentru venituri și cheltuieli.

Tabel nr.2 c – Sume ce trebuie excluse din valoarea de referință a cheltuielilor

	2013	2013	2014	2015	2016	2017
	Nivel	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB
1.Cheltuieli din programe UE acoperite total de fonduri UE	8911,5	1,4	2,2	2,4	2,4	2,4
2. Cheltuieli ciclice cu ajutorul de șomaj ¹	33,27	0,0053 *)	0,0000	-0,0050	-0,0076	-0,0076
3. Efectul măsurilor discreționare privind veniturile ²	0	0	0,6**)	0	0	0
4. Creșterea veniturilor impuse prin lege	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Metodologia utilizată pentru obținerea componentei ciclice a cheltuielii aferente ajutorului de șomaj cum e definită în COFOG sub codul 10.5

$$E_t^{UC} = E_t^U \cdot \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

S-a utilizat următoarea formulă: unde:

EtU reprezintă cheltuielile cu șomajul și EtUC reprezintă componenta ciclică a cheltuielilor cu ajutorul de șomaj.

²⁾ Creșterea veniturilor impuse prin lege nu trebuie incluse în efectul măsurilor discreționare privind veniturile: datele raportate în rândurile 3 și 4 trebuie excluse reciproc.

*) În 2013 cheltuielile cu șomajul au fost de 1,2 miliarde lei (0,2 % din PIB) și se mențin, ca procent în PIB, în perioada 2015-2017

**) Reprezintă măsurile pe venituri luate în anul 2014 (prezentate la Politica fiscal-bugetară în anul 2014 de la pagina 20)

Tabel Nr. 3 – Cheltuieli cu administrația centrală, după funcție

% DIN PIB	COD COFOG	2013	2017
1. Servicii publice generale	1	4,9	n.a.
2. Apărare	2	0,8	n.a.
3. Ordine publică și siguranță	3	2,3	n.a.
4. Relații economice	4	5,4	n.a.
5. Protecția mediului	5	0,6	n.a.
6. Servicii domiciliare și comunitare	6	1,2	n.a.
7. Sănătate	7	4,4	n.a.
8. Recreere, cultură și religie	8	0,9	n.a.
9. Învățământ	9	3,0	n.a.
10. Protecție socială	10	11,5	n.a.
11. Total cheltuieli (=punct 7=24 în Tabel 2a)	TE	35,0	35.1

Tabel Nr. 4 – Evoluția datoriei guvernamentale

% DIN PIB	CODUL SEC	2013	2014	2015	2016	2017
1. Datoria guvernamentală brută ¹⁾		38,4	39,9	39,6	39,1	38,5
2. Modificarea datoriei guvernamentale		0,4	1,5	-0,3	-0,5	-0,6
Contribuția la modificarea datoriei brute						
3. Balanța primară ²⁾		-0,5	-0,4	0,4	0,5	0,6
4. Dobânda ³⁾	EDP D.41	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
5. Ajustări stoc-flux		-1,9	-0,7	-1,7	-1,8	-1,7
<i>Din care:</i>						
- Diferențe între dobânzi plătite și accrual ⁴⁾		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Acumularea netă de active financiare ⁵⁾		1,3	0,8	0,0	0,0	0,1
<i>din care:</i>						
- din privatizare		0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
- Efecte ale evaluării și altele ⁶⁾		-3,1	-1,5	-1,7	-1,7	-1,7
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei ⁷⁾		5,0	4,9	4,7	4,8	4,6
Alte variabile relevante						
6. Active financiare lichide ⁸⁾	% în PIB	7,9	8,3	7,9	7,4	7,1
7. Datoria financiară netă (7=1-6)	% în PIB	30,5	31,6	31,7	31,7	31,4
8. Amortizarea datoriei (obligații existente) începând cu finele anului anterior ⁹⁾	% în PIB	8,8	6,8	5,2	4,7	2,6
9. Procent din datorie denominată în valută	% în datorie	61,5	60,2	57,2	53,4	52,1
10. Maturitate medie ¹⁰⁾	ani	4,4	4,6	-	-	-

¹⁾ Definit conform Regulamentului 3605/93 (nu este concept ESA)

²⁾ Conform poz10 din tabelul 2a

³⁾ Conform poz 9 din tabelul 2a

⁴⁾ Diferențele privind cheltuieli cu dobânzile, alte cheltuieli și venituri pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datoriei în PIB este peste valoarea de referință

⁵⁾ Active lichide (valută), obligațiuni guvernamentale, active în țări terțe, întreprinderi controlate de stat și diferența dintre activele cotate și cele necotate pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datoriei în PIB este peste valoarea de referință

⁶⁾ Modificări datorate variației ratelor de schimb și operării pe piața secundară pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datoriei în PIB este peste valoarea de referință

⁷⁾ Variabila proxy asociată este reprezentată de raportul dintre plățile anuale de dobânzi și soldul de datorie din anul precedent

⁸⁾ AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale).

⁹⁾ Indicator calculat pe baza soldului datoriei la 31.12.2013

¹⁰⁾ Maturitate medie ramasa.

Tabel Nr. 5 – Evoluții ciclice

% DIN PIB	CODUL SEC	2013	2014	2015	2016	2017
1. Creșterea reală PIB (%)		3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
2. Soldul net consolidat	EDP B.9	-2,3	-2,2	-1,4	-1,3	-1,1
3. Cheltuieli cu dobânzi	EDP D.41	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i> ¹⁾		0	0	0	0	0
5. Creșterea PIB potențial (%)		2,0	2,3	2,4	2,6	2,7
Contribuții:						
· muncă		0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
· capital		1,1	1,2	1,2	1,3	1,4
- productivitatea totală a factorilor		0,7	0,9	1	1,1	1,2
6. Output gap		-1,6	-1,4	-1,2	-0,8	-0,2
7. Componenta ciclică		-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,1
8. Sold ajustat ciclic (2-7)		-1,8	-1,7	-1,0	-1,0	-1,0
9. Sold primar ajustat ciclic (8+3)		0	0,1	0,8	0,8	0,7
10. Sold structural (8-4)		-1,8	-1,7	-1,0 ^{*)}	-1,0	-1,0

¹⁾ Un semn plus înseamnă măsuri *one-off* de reducere a deficitului

^{*)} nu include ajutorul pentru cofinanțarea proiectelor din fonduri europene cu efecte pozitive pe termen lung asupra potențialului de creștere economică și nici situațiile prevăzute în Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii, economice și monetare, la art.3, paragraf 1(c) și 3(b).

Tabel Nr. 6 – Diferențe față de varianta precedentă

	CODUL SEC	2013	2014	2015	2016	2017
Creșterea PIB (%)						
Varianta precedentă		1,6	2,2	2,4	3,0	
Varianta actualizată		3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
Diferența		1,9	0,3	0,2	0,0	
Balanța bugetară (% din PIB)						
Varianta precedentă	EDP B.9	-2,4	-2,0	-1,8	-1,8	
Varianta actualizată	EDP B.9	-2,3	-2,2	-1,4	-1,3	-1,1
Diferența		0,1	-0,2	0,4	0,5	
Datoria guvernamentală brută (% din PIB)						
Varianta precedentă		38,6	38,5	38,6	38,9	
Varianta actualizată		38,4	39,9	39,6	39,1	38,5
Diferența		-0,2	1,4	1,0	0,2	

Tabel Nr. 7 – Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

% DIN PIB	2007	2010	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Cheltuieli totale								
Din care: Cheltuieli legate de vârstă	13,2	17,2	15,8	16,3	17,2	18,8	20,6	21,6
- Cheltuieli cu pensiile	6,4	9,4	8,1	8,6	9,3	10,5	11,5	11,9
- Cheltuieli cu asigurările sociale								
Pensii pentru limita de vârstă și anticipate	5,3	7,8	6,9	7,2	7,7	8,9	10,1	10,6
Alte pensii (invaliditate, urmași)	0,8	1,6	1,2	1,4	1,6	1,5	1,4	1,3
Pensii ocupaționale (dacă țin de administrația centrală)								
- Îngrijirea sănătății	3,5	3,7	3,7	3,7	3,9	4,2	4,5	4,6
- Îngrijirea pe termen lung (anterior inclusă la „îngrijirea sănătății”)	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	1,0	1,3	1,7
- Cheltuieli cu educația	2,8	3,5	3,3	3,3	3,2	3,1	3,3	3,4
Alte cheltuieli legate de vârstă								
Cheltuieli cu dobânzile								
Venituri totale								
Din care venituri din proprietăți								
Din care: din contribuțiile la pensii (sau contribuții sociale, după caz)	6,6	7,0	7,2	8,1	9,7	11,1	11,9	12,2
Active ale fondurilor pentru rezervele de pensii	0	0	1,8	6,0	11,4	8,8	5,7	3,9
Din care active consolidate ale fondurilor pentru pensiile publice (alte active decât pasivele administrației centrale)								
Reforme sistemice ale pensiilor¹⁾								
Contribuții sociale direcționate către sistemul pensiilor private obligatorii ²⁾	0	0,2	0,4	1,0	1,1	1,3	1,5	1,7
Cheltuieli cu pensiile plătite de către sistemul pensiilor private obligatorii ³⁾	0	0	0	0,1	0,5	1,2	1,5	1,1
Ipoteze								
- ritmuri medii -								
Rata de creșterea productivității muncii (pe oră)	5,9	0,5	2,0	2,5	2,1	2,3	2,1	1,7
Creșterea reală a PIB	6,3	-0,3	2,1	1,9	1,3	1,2	0,7	0,5
- % -								
Rata de participare în rândul bărbaților (20-64 ani)	71,0	77,0	77,2	78,1	75,6	73,4	72,9	73,8
Rata de participare în rândul femeilor (20-64 ani)	57,9	59,9	59,6	59,4	57,3	55,6	55,3	56,4
Rata totală de participare (20-64 ani)	64,4	68,8	68,3	68,8	66,5	64,5	64,1	65,2
Rata șomajului – BIM	6,8	6,6	6,9	6,9	6,7	6,7	6,7	6,7
Populația în vârstă de 65 ani și peste din populația totală	14,5	17,6	15,1	17,6	20,2	25,7	31,1	34,8

Ritmurile medii se referă la perioada dintre anii menționați. Pentru perioada de prognoză ritmurile sunt calculate pe baza PIB-ului potențial estimat în cadrul exercițiului de evaluare a sustenabilității finanțelor publice 2012.

¹⁾ Reformele sistemice ale pensiilor se referă la reformele pensiilor care introduc un sistem multi-pilon, ce include un pilon obligatoriu cu fond propriu total; în anul 2012 s-au direcționat 0,5% din PIB către Pilonul II de pensii

²⁾ Contribuții sociale sau alte venituri obținute de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, pentru acoperirea obligațiilor legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică

³⁾ Cheltuieli cu pensiile sau alte beneficii sociale plătite de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, în legătură cu obligațiile legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică

Tabel Nr. 7 a – Obligații potențiale

% din PIB	2013	2014
Garanții publice*)	2,2%	2,9%
Din care: legate de sectorul financiar	0,03%	0,03%

*) aferente sectorului administrației publice, cu eliminarea garanțiilor acordate între entități ale sectorului administrației publice